AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2007. május 24.*

A T-151/01. sz. ügyben,

a **Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH** korábban Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland AG (székhelye: Köln [Németország], képviselik: W. Deselaers, B. Meyring, E. Wagner és C. Weidemann ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli kezdetben: S. Rating, később: P. Oliver, H. Gading és M. Schneider, és végül: W. Mölls és R. Sauer, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatja:

a **Vfw AG** (székhelye: Köln [Németország], képviselik: H. F. Wissel és J. Dreyer ügyvédek)

* Az eljárás nyelve: német.

valamint

a **Landbell AG für Rückhol-Systeme** (székhelye: Mainz [Németország]),

a **BellandVision GmbH** (székhelye: Pegnitz [Németország])

(képviselik őket: A. Rinne és A. Walz, ügyvédek)

beavatkozók,

az [EK] 82. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP D3/34493 DSD-ügy) 2001. április 20-án hozott 2001/463/EK bizottsági határozat (HL L 166., 1. o.) megsemmisítése iránti kereset tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (első tanács),

tagjai: R. García-Valdecasas elnök, J. D. Cooke és I. Labucka bírák,

hivatalvezető: K. Andová tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és 2006. július 11-i és 12-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

A – *A csomagolási hulladékok keletkezésének megelőzéséről szóló rendelet*

1 1991. június 12-én a német kormány elfogadta a Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällent (csomagolási hulladékok keletkezésének megelőzéséről szóló rendelet [BGBl. 1991. I., 1234. o.]), amelynek a jelen ügyben alkalmazandó módosított változata 1998. augusztus 28-án lépett hatályba (a továbbiakban: rendelet vagy csomagolási rendelet). E rendelet célja a csomagolási hulladékok környezetre gyakorolt bármilyen hatásának megakadályozása vagy csökkentése. Ennek érdekében arra kötelezi a gyártókat és forgalmazókat, hogy vegyék vissza és hasznosítsák a nyilvános hulladékártalmatlanító-rendszeren kívül felhasznált kereskedelmi csomagolásokat.

2 A rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi csomagoláson (a továbbiakban: csomagolás) azon anyagokat kell érteni, amelyekbe a vásárlás helyén a végső fogyasztónak szánt árucikket csomagolják. Az üzletekben, vendéglátásban és egyéb szolgáltatók által a termékek végső fogyasztónak való átadása megkönnyítésére használt csomagolásokra (szolgáltatási csomagolás), valamit az eldobható edényekre és evőeszközökre is vonatkozik.

3 A rendelet 3. cikkének (7) bekezdésében foglalt meghatározás szerint gyártó a csomagolást, csomagolóanyagot, illetve közvetlenül csomagolás gyártására alkalmas termékeket előállító személy, illetve minden olyan személy, aki csomagolásokat hoz be Németország területére. A rendelet 3. cikke (8) bekezdésének meghatározása szerint forgalmazó minden olyan személy, aki csomagolásokat, csomagolóanyagokat, közvetlenül csomagolások gyártására alkalmas termékeket, illetve csomagolt árukat forgalmaz a forgalmazási lánc bármely szintjén. A rendelet értelmében a csomagküldő kereskedő társaságok is forgalmazónak minősülnek. Végül a végső fogyasztót lényegében a rendelet 3. cikkének (10) bekezdése határozza meg; eszerint végső fogyasztó minden olyan személy, aki nem értékesíti tovább az árut olyan formában, amelyben azt neki átadták.

4 A csomagolásgyártók és -forgalmazók két módon tehetnek eleget a rendeletben előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségüknek.

5 Egyrészről a rendelet 6. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmében a gyártók és forgalmazók az áru vásárlásának helyén, illetve a fogyasztóhoz legközelebb lévő vásárlási helyen kötelesek ingyenesen visszavenni és hasznosítani a végső fogyasztók által használt csomagolásokat (a továbbiakban: egyéni rendszer). A forgalmazó visszaváltási kötelezettsége azon típusú, formájú és méretű csomagolásokra és csomagolt árukra korlátozódik, amelyek termékkészletébe tartoznak. A 200 m^2 alatti értékesítési területtel rendelkező forgalmazók visszaváltási kötelezettsége a forgalmazó által értékesített márkanevet viselő termékekre korlátozódik (a rendelet 6. cikke (1) bekezdésének negyedik és ötödik mondata). A rendelet 6. cikke (1) bekezdésének harmadik mondata szerint az egyéni rendszerben a forgalmazó a végső fogyasztót „tisztán felismerhető és látható táblákon" köteles a csomagolás visszavitelének lehetőségéről tájékoztatni.

6 Másrészről a rendelet 6. cikke (3) bekezdésének első mondata értelmében a gyártók és forgalmazók csatlakozhatnak valamely olyan rendszerhez, amely a forgalmazó vonzáskörzetének egészében biztosítja az eladási csomagolás végső fogyasztóktól vagy lakóhelyük közelében hasznosítás céljából történő rendszeres gyűjtését

(a továbbiakban: kollektív rendszer). Valamely kollektív rendszerhez csatlakozó gyártók és forgalmazók az e rendszerben foglalt összes csomagolással kapcsolatban mentesülnek visszaváltási és hasznosítási kötelezettségük alól. A rendelet 6. cikke I. melléklete 4. pontja (2) bekezdésének második mondata értelmében a gyártók kollektív rendszerhez tartozásukat „címkézéssel vagy más megfelelő módszerrel" kötelesek feltüntetni. A csomagoláson is feltüntethetik a részvételüket, vagy erre egyéb eszközöket is alkalmazhatnak, mint például az ügyfelek vásárlás helyén való tájékoztatása vagy a csomagoláshoz csatolt ismertető.

7 A rendelet 6. cikke (3) bekezdésének tizenegyedik mondata alkalmazásában a kollektív rendszereket a szóban forgó Landok (tartományok) illetékes hatóságainak kell engedélyezniük. Ahhoz, hogy e rendszerek engedélyezésre kerüljenek, többek között legalább egy Land területének egészére kell kiterjedniük, rendszeres hulladékgyűjtést kell végezniük a fogyasztók lakóhelyének közelében, és a hulladékkezelésért felelős helyi közösségekkel megállapodásokat kell kötniük. Minden vállalkozás, amely egy Landon belül eleget tesz e feltételeknek, engedélyezett kollektív rendszert szervezhet e Land területén.

8 2000. január 1-je óta az egyéni és kollektív rendszereknek ugyanazon hasznosítási szinteket kell betartaniuk. A rendelet I. mellékletében meghatározott szintek a csomagolást alkotó anyagonként eltérnek. A visszaváltási és hasznosítási kötelezettség betartása az egyéni rendszer esetén független szakértők által kibocsátott tanúsítványok révén, a kollektív rendszer esetében pedig az összegyűjtött és hasznosított csomagolások mennyiségére vonatkozó ellenőrizhető adatok nyújtásával biztosított.

9 Egyébként a rendelet 6. cikke (1) bekezdésének kilencedik mondata megjegyzi, hogy amennyiben a forgalmazó nem egyéni rendszeren keresztül tesz eleget a visszaváltási vagy hasznosítási kötelezettségének, akkor a kollektív rendszeren keresztül kell ezt megtennie.

10 E tekintetben a német hatóságok a Bizottságnak a közigazgatási eljárás keretében megküldött 2000. május 24-i észrevételükben (a továbbiakban: a német hatóságok észrevételei) kifejtették, hogy a csomagolási rendelet lehetővé teszi a forgalmazó számára, hogy az üzlete közelében lévő egyéni rendszerben történő visszaváltást és a végső fogyasztó közelében lévő kollektív rendszerben történő gyűjtést úgy kombinálja, hogy csupán az általa piacra került csomagolásoknak bizonyos része vonatkozásában vesz részt a kollektív rendszerben.

11 A német hatóságok észrevételeikben azt is kifejtették, hogy ha a forgalmazó úgy dönt, hogy az általa forgalmazott csomagolások egésze vonatkozásában kollektív rendszerben kíván részt venni, akkor a továbbiakban köteles a rendelet 6. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségeknek eleget tenni, ami viszont azt is jelenti, hogy utólagosan nem választhat egyéni csomagolási hulladékártalmatlanítási megoldást. Ezzel szemben, ha a forgalmazó először úgy határoz, hogy az egyéni rendszerben vesz részt, később dönthet úgy, hogy valamely kollektív rendszerben kíván részt venni, mivel az előírt hasznosítási szintet az egyéni hulladékártalmatlanítási rendszerben nem érte el.

B – *A Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH kollektív rendszere és a logóra vonatkozó felhasználási szerződés*

12 1991 óta a Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH (a továbbiakban felperes vagy DSD) az egyetlen társaság, amely Németország egész területén kollektív rendszert működtet (a továbbiakban: DSD-rendszer). Erre a DSD 1993-ban az összes Land hatáskörrel rendelkező hatóságától engedélyt kapott.

13 A DSD és a rendszeréhez csatlakozó gyártók, illetve forgalmazók közötti jogviszonyokat olyan típusszerződés szabályozza, amelynek tárgya a Der Grüne Punkt logó használata (a továbbiakban: szerződés vagy a logóra vonatkozó

felhasználási szerződés). A DSD-rendszerbe belépő vállalkozás a szerződés aláírásával licencdíj fizetése ellenében jogosult a Der Grüne Punkt logót a DSD-rendszerbe tartozó kereskedelmi csomagolásokon feltüntetni (a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 1. cikkének (1) bekezdése).

14 A DSD a rendszeréhez csatlakozó vállalkozások számára biztosítja azon használt kereskedelmi csomagolások válogatását és hasznosítását, amelyeket e vállalkozások a DSD-rendszerben kívánják ártalmatlanítani, és így mentesülnek az említett csomagolásokkal kapcsolatos visszaváltási és hasznosítási kötelezettségüktől (a szerződés 2. cikke).

15 A DSD-rendszerhez csatlakozó vállalkozások kötelesek megjelölni, hogy milyen típusú csomagolásokat kívánnak a DSD-rendszer útján ártalmatlanítani, és az ilyen típusú, a németországi nemzeti fogyasztásra szánt csomagolások mindegyikén feltüntetni a Der Grüne Punkt logót annak érdekében, hogy a DSD a csatlakozó vállalkozást e kötelezettség alól mentesíthesse (a szerződés 3. cikkének (1) bekezdése).

16 A logó használója a logóra vonatkozó felhasználási szerződés alkalmazásában Németország területén forgalmazott, és a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után díjat köteles fizetni a DSD-nek. Az e szabály alóli kivételek külön írásbeli szerződés tárgyát képezik (a szerződés 4. cikkének (1) bekezdése). A szerződés 5. cikkének (1) bekezdése továbbá arról rendelkezik. hogy a Der Grüne Punkt logót viselő és a logó használója által Németország területén forgalmazott összes csomagolás kiszámlázásra kerül (a szerződés 5. cikkének (1) bekezdése).

17 A díj összege kétféle tényező alapján kerül kiszámításra, vagyis egyrészről a csomagolás súlya és a felhasznált anyag típusa, másrészt pedig a csomagolás térfogata, illetve felülete alapján. E díjak anélkül kerülnek kiszámításra, hogy azokat nyereség címén növelnék, és kizárólag a hulladékgyűjtés, -válogatás és -hasznosítás költségeinek, valamint az ezekhez kapcsolódó ügyintézési költségek fedezésére szolgálnak (a szerződés 4. cikkének (2) és (3) bekezdése). A díjakat a DSD saját döntése alapján kiigazíthatja, amennyiben e költségek változnak.

18 A DSD-rendszerben a Der Grüne Punkt logót viselő csomagolások vagy speciális és attól függően megkülönböztetett kukákban, hogy fémről, műanyagról, többféle anyagból álló csomagolásról van-e szó, vagy a háztartások közelében elhelyezett konténerekben (különösen a papír és üveg esetén) kerül gyűjtésre, miközben a többi hulladékot a közösségi rendszer hulladékártalmatlanító kukáiba kell bedobni.

19 Mindemellett a DSD nem saját maga gyűjti és hasznosítja a használt csomagolásokat; e szolgáltatást hulladékgyűjtő vállalkozások alvállalkozóként végzik el. A DSD és vállalkozásai közötti jogviszonyokat egy többször módosított típusszerződés szabályozza, amelynek tárgya a csomagolások összegyűjtésére és szétválogatására szolgáló rendszer létrehozása és üzemeltetése. Ezen, a DSD és 537 helyi vállalkozás által kötött szolgáltatási szerződések értelmében minden egyes vállalkozás egy bizonyos körzetben kizárólagosan jogosult a csomagolások gyűjtését a DSD részére elvégezni. Miután e csomagolásokat szétválogatták, azokat hasznosítás céljából egy hulladékfeldolgozó létesítménybe szállítják.

20 A szolgáltatási szerződéssel a 2001. szeptember 17-én az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazása vonatkozásában indított eljárásban (COMP/34493 DSD, COMP/37366 Hofmann + DSD, COMP/37299 Edelhoff + DSD, COMP/37291 Rechmann + DSD, COMP/37288 ARGE és öt egyéb vállalkozás + DSD, COMP/37287 AWG és öt egyéb vállalkozás + DSD, COMP/37526 Feldhaus + DSD, COMP/37254 Nehlsen + DSD, COMP/37252 Schönmakers + DSD, COMP/37250 Altvater + DSD, COMP/37246 DASS + DSD, COMP/37245 Scheele + DSD, COMP/37244 SAK + DSD, COMP/37243 Fischer + DSD, COMP/37242 Trienekens + DSD, COMP/37267 Interseroh + DSD ügyek) hozott 2001/837/EK bizottsági határozat foglalkozik. E határozat megsemmisítése iránt a T-289/01. sz., Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben a felperes keresetet nyújtott be.

Az eljárás alapját képező tényállás

21 1992. szeptember 2-án a DSD a létesítő okiratán felül számos megállapodást – többek között logóra vonatkozó felhasználási szerződést és a szolgáltatási szerződést – jelentett be a Bizottságnak, azt kérve, hogy az utóbbi tegyen nemleges megállapítást, vagy ennek hiányában határozzon a DSD mentesítéséről.

22 1997. július 23-án a Bizottság az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában közzétette az [EK 81. cikk] és [EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. (első) tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 19. cikkének (3) bekezdésében (HL 1997. C 100., 4. o.) előírt közleményt, amelyben úgy nyilatkozott, hogy a bejelentett megállapodásokkal kapcsolatban kedvezően szándékozik határozni, amelynek megjelenését követően érintett harmadik személyek megküldték a Bizottságnak a logóra vonatkozó felhasználási szerződés alkalmazása különböző vetületeire vonatkozó észrevételeiket. Az érdekelt harmadik felek különösen a DSD-rendszerben és valamely más szolgáltató rendszerében való egyidejű részvétel esetén fizetendő kettős díjfizetésből eredő állítólagos versenytorzulással kapcsolatosan tettek panaszt.

23 1998. október 15-én a DSD számos kötelezettségvállalást tett a Bizottsággal szemben, amelyeknek célja annak elkerülése volt, hogy a DSD-rendszerben részt vevő gyártóknak és forgalmazóknak kétszer kelljen megfizetniük a díjat, amennyiben valamely másik, regionális szinten működő kollektív rendszernek is résztvevői. A DSD különösen azon helyzetet vette figyelembe, amikor az egy vagy több Landra korlátozott kollektív rendszerek a DSD-rendszerrel párhuzamosan kerülnek létrehozásra. Ebben az esetben az ugyanazon gyártótól vagy forgalmazótól származó ugyanolyan típusú csomagolásokat e Landokban valamelyik új kollektív rendszer, más Landokban pedig a DSD-rendszer válthatná vissza. A DSD ezzel kapcsolatosan tett kötelezettségvállalása a következő volt (a megtámadott határozat (4), (58) és (59) preambulumbekezdése):

„Amennyiben a [DSD-rendszeren] felül egyéb, regionális szinten működő rendszerek kerülnek létrehozásra, és azokat az érintett Land legfelsőbb közigazgatási hatósága a csomagolás rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerint hivatalosan

engedélyezi, a [DSD] hajlandó a logóra vonatkozó felhasználási szerződést olyan módon alkalmazni, hogy a [DSD-rendszer] részeseinek lehetőségük legyen csomagolásaik bizonyos részét illetően ezen új rendszerek valamelyikében részt venni. A [DSD] ilyen esetben a logóra vonatkozó felhasználási szerződés címén semmiféle díjat nem szedne a másik rendszerek által összegyűjtött csomagolások fejében, ám e másfajta csomagolásgyűjtést bizonyítékokkal kell alátámasztani. A [Der Grüne Punkt] logót viselő csomagolások díjazás alóli mentességének második feltétele az, hogy ez ne akadályozza a [Der Grüne Punkt] védjegy védelmét."

24 1999. november 3-án a Bizottság úgy határozott, hogy a DSD által 1998. október 15-én benyújtott első kötelezettségvállalásoknak a csomagolások egy része ártalmatlanítására szolgáló egyéni rendszerekre is ki kell terjedniük, és azok nem korlátozódhatnak csupán a kollektív rendszerekre.

25 1999. november 15-én bizonyos csomagolásgyártók panaszt tettek a Bizottságnál. Arra hivatkoztak, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés megakadályozta egy egyéni csomagolásvisszaváltó-rendszer megvalósítását. Úgy vélték, hogy a logó használata – anélkül, hogy ahhoz a DSD által ténylegesen elvégzett hulladékártalmatlanítási szolgáltatás fűződne – a DSD erőfölényével való visszaélésnek minősül.

26 A DSD 2000. március 13-i levelében két kiegészítő kötelezettségvállalást nyújtott be a Bizottságnak. Az egyik arra az esetre vonatkozott, amikor a csomagolásgyártók és -forgalmazók csomagolásaik bizonyos része tekintetében valamely egyéni rendszerhez, a csomagolások fennmaradó része tekintetében pedig a DSD-rendszerhez csatlakoznak. Ebben az esetben a DSD kötelezettséget vállalt arra, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés címén nem szed díjat az egyéni rendszer keretében visszaváltott csomagolás mennyiség után, feltéve, hogy e másfajta csomagolásgyűjtést bizonyítékokkal támasztják alá. Ezt a tényt a csomagolási rendelet I. mellékletének 2. pontjában felsorolt követelményeknek megfelelően kell bizonyítani. A DSD 2000. március 13-i levelében továbbá jelezte, hogy nem tartja szükségesnek az 1998. október 15-én benyújtott első kötelezettségvállalások módosítását (lásd a megtámadott határozat (7), (60) és (61) preambulumbekezdését).

27 A Bizottság 2000. augusztus 3-án kifogásközlést intézett a DSD-hez, amelyre az utóbbi 2000. október 9-i levelében válaszolt.

28 A Bizottság 2001. április 20-án az [EK] 82. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP D3/34493 DSD-ügy) meghozta a 2001/463/EK határozatot (HL L 166., 1. o.; a továbbiakban: megtámadott határozat).

Az eljárás és a felek kérelmei

29 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2001. július 5-én benyújtott keresetlevelével a felperes az EK 230. cikk (4) bekezdése értelmében a megtámadott határozat megsemmisítése iránt keresetet nyújtott be.

30 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalában ugyanezen a napon nyilvántartásba vett, önálló beadványban a felperes az EK 242. cikk alapján a megtámadott határozat 3. cikke, valamint a 3. cikkre hivatkozó részében a 4., 5., 6. és 7. cikke végrehajtásának az Elsőfokú Bíróság ítélethozataláig történő felfüggesztése iránti kérelmet terjesztett elő.

31 Az Elsőfokú Bíróság elnöke a T-151/01. R. sz., Duales System Deutschland kontra Bizottság ügyben 2001. november 15-én hozott végzésében (EBHT 2001., II-3295. o.), elutasította a megtámadott határozat felfüggesztése iránti kérelmet.

32 Az Elsőfokú Bíróság Hivatala által 2001. július 16-án, 19-én és 20-án nyilvántartásba vett kérelmükkel a Vfw AG, a Landbell AG für Rückhol-Systeme (a továbbiakban: Landbell) és a BellandVision GmbH beavatkozási kérelmet terjesztettek elő a Bizottság kereseti kérelmének támogatása végett. E beavatkozási kérelemről értesítették a feleket, amelyek előírt határidőben megtették észrevételeiket.

33 2001. november 5-i végzésével az Elsőfokú Bíróság (ötödik tanács) engedélyezte a három vállalkozás beavatkozását, amelyek 2002. február 7-én benyújtották észrevételeiket.

34 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (első tanács) megnyitotta a szóbeli szakaszt, és a pervezető intézkedések keretében felszólította a feleket, hogy a tárgyalás során szóban válaszoljanak az általa feltett kérdésekre. E kérdések a csomagolásgyűjtési és -hasznosítási eljárás különböző szakaszaira, valamint azokra a feltételekre vonatkoztak, amelyek mellett az egyéni és kollektív rendszerek fenntarthatók. Az Elsőfokú Bíróság továbbá felhívta a Bizottságot, hogy mutassa be a német hatóságok által a közigazgatási eljárás során benyújtott dokumentumot. A Bizottság 2006. június 26-án nyújtotta be ezt az iratot.

35 Az Elsőfokú Bíróság a 2006. július 11-i és 12-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és a kérdéseire adott válaszait.

36 A felperes kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

37 A Bizottság kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

38 A Vfw kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság utasítsa el a keresetet.

39 A Landbell kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

40 A BellandVision kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

41 Mielőtt megvizsgálnánk a feleknek az eljárás elfogadhatóságára, valamint érdemére vonatkozó érveit, ismertetjük a megtámadott határozat tartalmát.

A – *A megtámadott határozat*

42 A rendelettel ellentétben – amely nem határozza meg, hogy lehetséges-e az egyéni rendszer és a kollektív rendszer, illetve több kollektív rendszer együttes igénybevétele a kereskedelmi csomagolások visszaváltásához és hasznosításához, a megtámadott határozat azt veszi kiindulópontnak, hogy a gyártóknak és a forgalmazóknak rendeletben szabályozott kötelezettségeik betartása érdekében lehetőségük van a különböző rendszerek kombinálására.

43 Ezzel kapcsolatosan a Bizottság jogi értékelése két részre oszlik: az első rész a DSD-nek az EK 82. cikk fényében vizsgált magatartását elemzi (a megtámadott határozat (65)–(160) preambulumbekezdése és 1. cikke), a második rész pedig azon intézkedéseket vizsgálja, amelyek a 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján lehetővé teszik a Bizottság számára, hogy véget vessen a megállapított erőfölénnyel való visszaélésnek (a megtámadott határozat (161)–(167) preambulumbekezdése, valamint 3–7. cikke). A megtámadott határozat nem határoz arról, hogy a DSD magatartása az EK 86. cikk (2) bekezdése fényében jogszerű volt-e.

1. *A különböző visszaváltási és hasznosítási rendszereknek a csomagolási rendeletben meghatározott kötelezettségek betartása céljából történt kombinálásáról (vegyes rendszerek)*

44 A visszaváltási és hasznosítási rendszereknek a csomagolási rendeletben meghatározott kötelezettségek betartása érdekében történő kombinálására vonatkozó lehetőség (a továbbiakban: vegyes rendszerek) a megtámadott határozat kiindulópontját képezi, amelyen belül a Bizottság az alábbi három esetet különbözteti meg (a megtámadott határozat (101) preambulumbekezdése):

– az 1. eset arra a helyzetre vonatkozik, amikor a gyártó vagy forgalmazó a DSD (országos) kollektív rendszerét használja csomagolásai egy részének tekintetében, és valamely másik (regionális) kollektív rendszert használ a csomagolások fennmaradó részének összegyűjtésére;

– a 2. eset arra a helyzetre vonatkozik, amikor a gyártó vagy forgalmazó a DSD-rendszert használja csomagolásai egy részének összegyűjtésére, és valamely egyéni rendszert használ a csomagolások fennmaradó részének összegyűjtésére;

– a 3. eset arra a helyzetre vonatkozik, amikor a gyártó vagy forgalmazó Németországban forgalmazott összes csomagolásának ártalmatlanítását a DSD-rendszer versenytársaira bízza, ám másik tagállamokban a Der Grüne Punkt logót használó rendszerben vesz részt.

45 A megtámadott határozatban több olyan tényező kerül kifejtésre, amely lehetővé teszi a vegyes rendszerek alkalmazása lehetőségének megállapítását. A határozat például megjegyzi, hogy a német hatóságok észrevételeiből kitűnik (a megtámadott határozat (20) preambulumbekezdése), hogy a rendelet lehetővé teszi az egyéni rendszer és a kollektív rendszer kombinálását olyan esetben, ha a gyártó vagy forgalmazó csupán a forgalmazott csomagolások egy része tekintetében vesz részt a kollektív rendszerben. A német hatóságok mindemellett hangsúlyozzák, hogy ebben az esetben világosan meg kell jelölni – mind a fogyasztók, mind a hatóságok részére –, hogy melyek az eladási helyen vagy ezek közelében visszaváltandó csomagolások, és melyek azok, amelyekre e kötelezettség nem vonatkozik (a

megtámadott határozat (20) preambulumbekezdése). A megtámadott határozat továbbá azt is hangsúlyozza, hogy a német hatóságok korábbi válaszából az derül ki, hogy a rendelet 6. cikkének (3) bekezdése nem rendelkezik úgy, hogy kizárólag egy rendszerhez lehet csak tartozni. A német hatóságoknak ugyanis soha nem állt szándékukban az, hogy az egész országban, illetve az egyes Landokban csupán egyetlen kollektív rendszer létrehozására legyen lehetőség (a megtámadott határozat (23) preambulumbekezdése).

46 A német hatóságok észrevételei alapján tehát megállapítható, hogy a vegyes rendszer nem ellentétes a rendelet azon vagylagos értelmezésével, miszerint a csomagolásgyártók, illetve -forgalmazók kötelezettségük teljesítése érdekében egyéni rendszert vagy kollektív rendszert használhatnak. Végül az Elsőfokú Bíróság kifejti, hogy a felperes a jelen ügyben nem vitatja annak lehetőségét, hogy a csomagolásgyártók és -forgalmazók vegyes rendszert használjanak, sokkal inkább magatartásának a Bizottság által az EK 82. cikk, valamint a 17. rendelet 3. cikke (1) bekezdése szerinti értékelését vonja kétségbe.

2. *Az EK 82. cikkre vonatkozó értékelés*

47 A megtámadott határozat szerint a DSD az egyetlen olyan vállalkozás, amely Németország teljes területén kollektív rendszerre vonatkozó szolgáltatást nyújt, és így Németországban a kereskedelmi csomagolások körülbelül 70%-át, illetve a fogyasztóktól származó kereskedelmi csomagolások körülbelül 82%-át a DSD-rendszer gyűjti össze (a megtámadott határozat (95) preambulumbekezdése). A DSD erőfölénye a jelen ügyben tehát nem vitatható.

48 A jelen ügyben a megtámadott határozat az erőfölénnyel való visszaélés meghatározásakor arra a tényre támaszkodik, hogy a DSD által a DSD-rendszerben részt vevő csomagolásgyártóktól és -forgalmazóktól beszedett díj nem a rendszer

tényleges használatától függ, hanem az e gyártók és forgalmazók által Németországban a Der Grüne Punkt logóval forgalmazott csomagolások számától (a szerződés 4. cikkének (1) bekezdése és 5. cikkének (1) bekezdése). Ugyanis a DSD-rendszerben részt vevő gyártók és forgalmazók kötelesek a DSD-nek bejelentett és a Németországban forgalmazandó összes csomagoláson feltüntetni a Der Grüne Punkt logót (a szerződés 3. cikkének (1) bekezdése). A megtámadott határozat szerint tehát a DSD erőfölényével úgy él vissza, hogy a szerződés alapján fizetendő díjat nem a DSD-rendszer tényleges használatához köti. A Bizottság által a DSD ügyfelei, illetve versenytársai által benyújtott panaszok alapján indított vizsgálatból kiderül, hogy a DSD-nek fizetendő díj kiszámítási módja akadályát képezi a DSD-rendszer ügyfeleit képező egyes csomagolásgyártók azon szándékának, hogy saját egyéni rendszerüket vagy valamely másik kollektív rendszert használhassanak forgalmazott csomagolásaik bizonyos részének ártalmatlanításához (a megtámadott határozat (100)-(102) preambulumbekezdése).

49 E tekintetben a megtámadott határozat úgy ítéli meg, hogy a DSD által javasolt megoldás – vagyis az arról való lemondás, hogy a Der Grüne Punkt logót feltüntetessék azokon a csomagolásokon, amelyek nem a DSD-rendszerhez, hanem valamely egyéb rendszerhez tartoznak – „az esetek nagy részében" nem állja meg a helyét a gazdasági valósággal szemben (a megtámadott határozat (103) preambulumbekezdése). Ehhez a megoldáshoz tulajdonképpen a csomagolások (vagy a Der Grüne Punkt logóval, vagy anélkül) szelektív megjelölésére lenne szükség, amely a csomagolások egységes megjelenítése esetén jelentős többletköltséggel járna, illetve más forgalmazási hálózat használatához vezetne (a megtámadott határozat (104) és (105) preambulumbekezdése). Ráadásul ez a megoldás a vegyes rendszereket használó csomagolásgyártók és -forgalmazóktól azt követlené meg, hogy biztosítsák, hogy a Der Grüne Punkt logóval ellátott csomagolások biztosan olyan helyeken kerüljenek elhelyezésre, ahol a DSD-rendszer veszi vissza ezeket a csomagolásokat, illetve hogy azok a csomagolások, amelyek nem viselik e logót, olyan helyeken kerüljenek elhelyezésre, ahol valamely másik rendszer foglalkozik a visszaváltással, ami a gyakorlatban megvalósíthatatlan (a megtámadott határozat (106) preambulumbekezdése). Végül tekintettel arra a tényre, hogy a végső fogyasztó gyakran a termék megvásárlását, illetve használatát követően dönti el, hogy a csomagolást a lakóhelye közelében található kollektív rendszerben helyezi-e el vagy az eladási helyre viszi-e vissza, és valamely egyéni rendszerben helyezi el, lehetetlen lenne a csomagolásoknak a Der Grüne Punkt logóval ellátott részét egyik vagy másik típusú rendszernek tulajdonítani (a megtámadott határozat (107) preambulumbekezdése).

50 A Bizottság a megtámadott határozatban úgy ítéli meg, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződéshez kapcsolódó díjazási rendszerrel kapcsolatos erőfölénnyel való visszaélés hatásai kettősek. Egyrészről az a tény, hogy a DSD kizárólag a logó használatától teszi függővé a díjazást, azokkal a vállalkozásokkal szemben, amelyek nem, vagy csak csomagolásaik egy része tekintetében tartanak igényt a DSD a csomagolásokra vonatkozó ártalmatlanítási kötelezettség átvállalásával kapcsolatos szolgáltatására, aránytalan árakat és ügyleti feltételeket eredményez. A szolgáltatásnyújtás költsége és annak ára közötti túlzott különbségből adódóan az EK 82. cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében erőfölénnyel való visszaélés valósul meg (a megtámadott határozat (111)–(113) preambulumbekezdése). Másrészről a logóra vonatkozó felhasználási szerződésben meghatározott díjszabás miatt díjfizetésre kötelezett vállalkozások számára gazdaságilag nem kifizetődő valamely egyéni, illetve versenytárs kollektív rendszerben is részt venni, mivel e vállalkozások a versenytársnak járó díjazáson felül vagy megfizetik a díjat a DSD-nek, vagy különálló csomagolósorokat használnak, vagy különálló forgalmazási hálózatot hoznak létre. A díjszabás tehát megnehezíti a piacra lépést a DSD-rendszer versenytársai számára (lásd a megtámadott határozat (114) és (115) preambulumbekezdését).

51 A Bizottság a szerződésben kikötött díjazással a három esetben megvalósuló erőfölénnyel való visszaélést konkrétabban is meghatározza. Az 1. sz. eset kapcsán – vagyis akkor, amikor a vegyes rendszer a DSD országos kollektív rendszerét valamely másik regionális kollektív rendszer használatával kombinálja – a megtámadott határozat kimondja, hogy ehhez vagy arra van szükség, hogy a különböző használt rendszereknek megfelelő jelzéssel lássák el a csomagolásokat, vagy arra, hogy a gyártók és forgalmazók mindkét rendszer részére díjat fizessenek azok használatáért. Ennélfogva az a tény, hogy a DSD a Németországban forgalmazott csomagolások összesített mennyisége függvényében követeli a díj megfizetését, a regionális kollektív rendszerhez való csatlakozást teljesen megfosztja jövedelmezőségétől (lásd a megtámadott határozat (118)-(123) preambulumbekezdését).

52 A DSD e probléma megoldása érdekében a közigazgatási eljárás során arra vállalt kötelezettséget (a megtámadott határozat (58) és (59) preambulumbekezdése), hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződést oly módon alkalmazza, hogy az érintett gyártóknak és forgalmazóknak lehetőségük nyíljon csomagolásaik egy része tekintetében valamely másik kollektív rendszerben részt venni, feltéve mindemellett, hogy ezt bizonyítják, illetve hogy a Der Grüne Punkt védjegy oltalma nem sérül.

Mivel a DSD megtagadta a védjegyoltalomra vonatkozó feltételről való lemondást, amely kifejezést egyébként közelebbről nem is határozott meg, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy ez a kötelezettségvállalás nem elegendő az abban kifejezett kétségek eloszlatására (lásd a megtámadott határozat (122) és (123) preambulumbekezdését).

53 A 2. sz. eset tekintetében – vagyis azon vegyes rendszer esetén, amikor az egyéni rendszer és a DSD-rendszer használatát kombinálják – a megtámadott határozat kijelenti, hogy az a tény, hogy a DSD a Németországban forgalmazott csomagolások összesített mennyisége függvényében követeli a díj megfizetését, a csomagolások egy része tekintetében történő egyéni rendszerhez való csatlakozást teljesen kizárja (lásd a megtámadott határozat (124)–(128) preambulumbekezdését).

54 A DSD e probléma megoldása érdekében a közigazgatási eljárás során arra vállalt kötelezettséget (a megtámadott határozat (60) és (61) preambulumbekezdése), hogy az egyéni rendszer keretében visszaváltott csomagoláshányad után a szerződés címén nem szed díjat, feltéve mindemellett, hogy ezt a tényt bizonyítják. E kötelezettségvállalásban a DSD továbbá megjegyezte, hogy a Der Grüne Punkt logó használata a DSD-rendszerben visszaváltott csomagolásokra korlátozódik, tehát az egyéni rendszer által visszaváltott csomagolásokon azt nem lehet feltüntetni. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy gyakorlatban alig elképzelhető különálló csomagolósorok felállítása, illetve forgalmazási hálózat létrehozása, tekintettel arra, hogy szinte lehetetlennek tűnik, hogy az érintett csomagolásgyártó, illetve -forgalmazó ebben a szakaszban képes legyen meghatározni, hogy a fogyasztó mely csomagolásokat fogja a kollektív rendszerbe, és melyeket az egyéni rendszerbe visszavinni. Ennélfogva a Bizottság úgy ítélte meg, hogy ez a kötelezettségvállalás nem elegendő a versenyhelyzettel kapcsolatosan kifejezett kétségei eloszlatására (lásd a megtámadott határozat (127) és (128) preambulumbekezdését).

55 A 3. sz. esettel kapcsolatosan, amely azt feltételezi, hogy az érintett csomagolásgyártó, illetve -forgalmazó Németországban nem vesz részt a DSD-rendszerben,

ugyanakkor valamely másik tagállamban a Der Grüne Punkt logót használó visszaváltási és ártalmatlanítási rendszer tagja, és amely esetben a DSD követelheti, hogy az érintett gyártó vagy forgalmazó fizessen díjat Németországban [is], a megtámadott határozat kijelenti, hogy a közigazgatási eljárás során a DSD által tett kötelezettségvállalás és nyilatkozat megoldást jelent a Bizottság által ezzel kapcsolatosan feltárt problémákra (lásd a megtámadott határozat (62)–(64) és (129)–(135) preambulumbekezdését).

56 A megtámadott határozat kijelenti, hogy a megállapított erőfölénnyel való visszaélést nem indokolja a rendelet rendelkezéseinek és a Der Grüne Punkt logó azon csomagolásokon való feltüntetésének állítólagos összeegyeztethetetlensége, amelyek tekintetében a hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalásával kapcsolatos szolgáltatás nem biztosított (lásd a megtámadott határozat (136)–(142) preambulumbekezdését). A Der Grüne Punkt logó megkülönböztető jellege megőrzésének szükségessége sem indokolja ezt a visszaélést (lásd a megtámadott határozat (143)–(153) preambulumbekezdését). Ezzel kapcsolatban a megtámadott határozat a Kammergericht Berlin (berlini regionális bíróság, Németország) 1994. június 14-i ítéletére utal, és kiemeli, hogy e logó alapvető funkciója megvalósul azzal, „ha jelzi a fogyasztónak, hogy lehetősége van a csomagolásnak a DSD révén történő ártalmatlanítására". Ennélfogva a hivatkozott logó funkciója nem kívánja meg, hogy azt csupán azokon a csomagolásokon lehessen feltüntetni, amelyeket a DSD-rendszer ártalmatlanít, amennyiben e rendszer a szóban forgó csomagolásoknak csak egy részét gyűjti össze (lásd a megtámadott határozat (145) preambulumbekezdését).

57 A megtámadott határozat továbbá megjegyzi, hogy a jogvita tárgyát képező szerződésben kikötött díjfizetési feltételekkel megvalósított erőfölénnyel való visszaélés – tekintettel a csomagolások németországi és közös piaci visszaváltásának és hasznosításának sajátos körülményeire – jelentős hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre (lásd a megtámadott határozat (155)–(160) preambulumbekezdését). A fenti visszaélések a tagállami kereskedelemre gyakorolt hatása a jelen ügyben egyként nem vitatott.

58 A megtámadott határozat az EK 82. cikk értelmében végzett értékelésének végkövetkeztetéseképpen megjegyzi, hogy bizonyos esetekben a DSD azon magatartása, miszerint a Németországban forgalmazott Der Grüne Punkt logót

viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, erőfölénnyel való visszaélésnek minősül. Az EK 82. cikk megsértését a megtámadott határozat 1. cikke a következőképpen határozza meg:

„A [DSD] azon magatartása, miszerint a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 4. cikke (1) bekezdésének első mondata, illetve 5. cikke (1) bekezdésének első mondata értelmében a Németországban forgalmazott [Der Grüne Punkt] logót viselő összes kereskedelmi csomagolás után díjfizetést ír elő, a közös piaccal összeegyeztethetetlen, amennyiben a csomagolási rendelet hatálya alá tartozó vállalkozások:

a) a logóra vonatkozó felhasználási szerződésben előírt hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalására vonatkozó szolgáltatást csupán részben veszik igénybe [1. és 2. sz. eset], vagy egyáltalán nem is veszik igénybe, csupán szabványosított, az [Európai Gazdasági Térség] másik tagállamában is forgalomba hozott csomagolásokat hoznak forgalomba, amely tekintetében a [Der Grüne Punkt] logót használó visszaváltási rendszerhez tartoznak [3. sz. eset], valamint

b) azon csomagolások részleges vagy teljes mennyiségével kapcsolatosan, amelyek tekintetében a hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalására vonatkozó szolgáltatást nem veszik igénybe, bizonyítják, hogy a csomagolási rendeletben velük szemben előírt visszaváltási kötelezettségeket valamely versenytárs kollektív rendszeren vagy egyéni rendszeren keresztül teljesítik."

3. *A 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével kapcsolatos mérlegelés*

59 Miután megállapította az erőfölénnyel való visszaélés fennállását, a megtámadott határozat a 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában meghatározza,

hogy a DSD-nek milyen módon kell a megállapított jogsértést megszüntetnie (a megtámadott határozat (161)–(167) preambulumbekezdése, valamint 2–7. cikke).

60 A legjelentősebb intézkedés arra kötelezi a DSD-t, hogy ne szedjen díjat a Németországban a Der Grüne Punkt logóval forgalmazott azon csomagolások után, amelyek tekintetében a hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalására vonatkozó szolgáltatást nem veszik igénybe, és amelyek kapcsán a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségeket más módon teljesítik. Ez, a megtámadott határozat 3. cikkében az 1. és 2. sz. esetre nézve meghatározott intézkedés a következőképpen hangzik:

„A DSD a logóra vonatkozó felhasználási szerződés összes aláírójával szemben köteles kötelezettséget vállalni arra, hogy a Németországban [Der Grüne Punkt] logóval forgalmazott olyan kereskedelmi csomagolások után nem szed díjat, amelyek tekintetében a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 2. cikkében meghatározott hulladékártalmatlanítási kötelezettség átvállalási szolgáltatást nem veszik igénybe, és amelyek kapcsán a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségeket más módon teljesítik.

Az első bekezdésben meghatározott kötelezettségvállalás a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 4. cikke (1) bekezdésének második mondatában meghatározott eltérő rendelkezés helyébe lép."

61 Egyébiránt a Bizottság a megtámadott határozat 5. cikkében a fenti esetekben megkövetelt bizonyítás szabályait a következőképpen határozza meg:

„(1) [1. sz. eset] Amennyiben a csomagolások egy részét vagy egészét valamely versenytárs kollektív rendszer váltja vissza, a rendszer kezelőjének nyilatkozata,

amely tanúsítja, hogy a megfelelő mennyiséget e versenytárs kollektív rendszer ártalmatlanította, elegendő bizonyítékot nyújt arra, hogy a csomagolási rendelet 3. és 4. cikkében meghatározott kötelezettségeket más módon teljesítették.

(2) [2. sz. eset] Amennyiben a csomagolások egy részét vagy egészét valamely egyéni rendszer gyűjti össze, elegendő egy független szakértő arra vonatkozó tanúsítványának utólagos bemutatása, amely kijelenti, hogy a visszaváltásra és hasznosításra vonatkozó kötelezettségeket teljesítették. A tanúsítványt az egyes gyártók és forgalmazók tekintetében egyenként vagy pedig az egyéni rendszerben részt vevő vállalkozások összessége tekintetében lehet kiállítani.

(3) A DSD nem követelheti, hogy a tanúsítvány a csomagolási rendeletben előírtnál korábbi keltezésű legyen.

(4) A DSD-nek benyújtandó bizonyítékokkal kapcsolatosan a csomagolási rendelet megfelelő változatától függetlenül elegendő, hogy a tanúsítvány megerősítse a szerződéses partnerek részére, hogy a visszaváltási és hasznosítási követelmények a csomagolások meghatározott mennyisége tekintetében teljesítésre kerültek.

(5) Amennyiben a tanúsítványnak más adatokat is tartalmaznia kell, ezeket az adatokat olvashatatlanná lehet tenni.

(6) Mind a rendszer működtetőjének, mind a független szakértő tanúsítványát helyettesítheti az olyan könyvvizsgálói tanúsítvány, amely visszamenőleg igazolja, hogy a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségek a csomagolások meghatározott mennyisége tekintetében teljesítésre kerültek.

(7) A logóra vonatkozó felhasználási szerződés egyéb rendelkezései nem alkalmazhatók oly módon, hogy annak hatásaként a DSD-nek nyújtandó bizonyítással kapcsolatos követelmények szigorodjanak."

62 A határozat 4. cikke a 3. sz. eset sajátos helyzetére vonatkozik:

„(1) A DSD nem jogosult a valamely másik tagállamban a [Der Grüne Punkt] logót használó visszaváltási és hasznosítási rendszerben visszaváltott, és a csomagolási rendelet területi hatálya alá tartozó területen a fenti logóval forgalmazott csomagolások után díjat szedni, feltéve, hogy bizonyított, hogy a csomagolási rendeletben előírt kötelezettségek a DSD által csomagolási rendelet 6. cikke (3) bekezdésnek megfelelően létrehozott rendszeren kívül, más módon kerültek teljesítésre.

(2) A DSD a díjazás alóli mentesítést attól a feltételtől teheti függővé, hogy a csomagolásokon a [Der Grüne Punkt] logó közelében a végső fogyasztó figyelmét – ismertetővel vagy más megfelelő módszerrel – felhívják arra a tényre, hogy a csomagolás nem a DSD által a csomagolási rendelet 6. cikke (3) bekezdésnek megfelelően létrehozott rendszerben került visszaváltásra.

(3) Az ismertető olvashatóságával kapcsolatos nézeteltérés esetén a felek a Bizottságtól kérik, hogy a nézeteltérés valamely fél vagy mindkét fél által történő megállapítását követő egy héten belül jelöljön ki szakértőt.

A szakértő feladata annak négy héten belüli megállapítása, hogy a felek különböző ismertetőtervezetei megfelelnek-e a (2) bekezdésben meghatározott követelményeknek, tekintettel a csomagolás alapvető funkcióira [...]"

63 A felek érveléseit a fenti jogi háttér keretében kell tehát megvizsgálni.

B – *A kereset elfogadhatóságáról*

1. *A keresetnek a megtámadott határozat 4. cikkével kapcsolatos elfogadhatóságáról*

64 A Bizottság azzal érvel, hogy a kereset a megtámadott határozat egészének megsemmisítésére irányul anélkül, hogy a 4. cikkben kifejtett különös helyzetre hivatkozna, amely a megtámadott határozat többi részétől elválasztható. A felperes e tárggyal kapcsolatos hallgatása nem összeegyeztethető az Elsőfokú Bíróság eljárás szabályzata 44. cikke 1. §-ának c) pontjában előírt kötelezettségekkel, és így a keresetet a megtámadott határozat 4. cikke tekintetében elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

65 A felperes azzal érvel, hogy az eljárási szabályzat követelményeinek megfelelően a keresetlevél kellően világos és pontos, így lehetővé teszi a Bizottság számára védekezésének előkészítését, és az Elsőfokú Bíróság számára a kereset elbírálását (az Elsőfokú Bíróság T-85/92. sz., De Hoe kontra Bizottság ügyben 1993. április 28-án hozott végzésének [EBHT 1993., II-523. o.] 20. o.). A keresetlevél különösen felsorolja azon indokokat, amelyek miatt a logóra vonatkozó felhasználási szerződés jogvita tárgyát képező rendelkezései nem tekinthetők az EK 82. cikk értelmében visszaélésszerűnek, és emiatt a megtámadott határozat 4. cikkében meghatározott intézkedések teljesen megalapozatlanok.

66 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat meghatározza az erőfölénnyel való visszaélést (1. cikk), és ebből következően bizonyos kötelezettségeket ír elő a DSD-vel szemben e visszaélés megszüntetése érdekében (3–7. cikk). A Bizottság különösen a megtámadott határozat 4. cikkében ír elő olyan kötelezettséget, amely az erőfölénnyel való visszaélés megszüntetését célozza olyan esetben, amikor a gyártó vagy forgalmazó a csomagolásokat Németországon kívül kívánja

forgalmazni, és olyan visszaváltási és hasznosítási rendszerhez csatlakozik, amely a Der Grüne Punkt logót használja, ám amely a Németországban forgalmazott csomagolások tekintetében nem a DSD-rendszer révén teljesíti [hulladékártalmatlanítási] kötelezettségeit.

67 A kereset első, az EK 82. cikk megsértésére vonatkozó jogalapja keretében a felperes a megtámadott határozat megsemmisítését kéri annyiban, amennyiben az helytelenül állapítja meg az erőfölénnyel való visszaélés fennállását. Amennyiben az Elsőfokú Bíróság e jogalapnak helyt ad, a megtámadott határozattal a DSD-vel szemben az erőfölénnyel való visszaélés megszüntetése érdekében előírt összes kötelezettséget meg kell semmisíteni anélkül, hogy szükség lenne a megtámadott határozat 4. cikkében megtámadott határozat sajátos helyzet vizsgálatára.

68 Ezenfelül a kereset második, a 17. rendelet 3. cikkének, illetve az arányosság elvének megsértésére vonatkozó jogalapja keretében a felperes a megtámadott határozat 4. cikkében előírt kötelezettség megsemmisítését kéri, mivel e kötelezettség aránytalan, tekintettel arra, hogy a csomagolások szelektív címkézése, illetve a „Der Grüne Punkt" védjegy használatáról való lemondás lehetséges, mivel e kötelezettség arra kötelezi a DSD-t, hogy szolgáltatásait úgy nyújtsa, hogy azok később kerülnek ellentételezésre, illetve mivel e kötelezettség kizárja, hogy a DSD kizárólagosan a védjegy használatáért díjat szedjen.

69 Meg kell tehát állapítani, hogy a keresetlevél megfelel az eljárás szabályzat 44. cikke 1. §-a c) pontjában előírt formai követelményeknek, és így az Elsőfokú Bíróság el tudja bírálni a keresetet. A Bizottság azon kérelmét, hogy az Elsőfokú Bíróság nyilvánítsa a keresetnek a megtámadott határozat 4. cikkére vonatkozó részét elfogadhatatlannak, következésképpen el kell utasítani.

2. *Az eljárás során felhozott jogalapokról*

70 A Bizottság fenntartja hogy a felperes válasza három, a logóra vonatkozó felhasználási szerződés új értelmezésére vonatkozó új jogalapot tartalmaz (lásd az alábbi 115. pontot), amelyek a megtámadott határozatban felvázolt tényállásban szereplő, és a csomagolási rendelet régebbi változatából vett idézeteket vonják kétségbe, illetve arra a tényre hivatkoznak, hogy a fogyasztó nem várhatja el az egyéni rendszerektől, hogy a csomagolásokat lakóhelye közelében gyűjtsék össze. E jogalapokat tehát elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

71 Az Elsőfokú Bíróság kijelenti, hogy az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-a értelmében az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve, ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel. Mindemellett elfogadhatónak kell tekinteni azt a jogalapot, amely a keresetlevélben korábban közvetlenül vagy közvetve már előadott jogalap kibővítése, és azzal szoros összefüggésben van (lásd az Elsőfokú Bíróság T-195/00. sz., Travelex Global and Financial Services és Interpayment Services kontra Bizottság ügyben 2003. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2003., II-1677. o.] 33. és 34. pontját és a hivatkozott ítéletkési gyakorlatot).

72 A jelen ügyben a Bizottság által vitatott állítólagos új jogalapok valójában csupán a felperes részéről a Bizottság által az EK 82. cikk megsértésére vonatkozó első jogalappal kapcsolatos ellenkérelem érvelésére válaszul kifejtett érveknek minősülnek.

73 Következésképpen a Bizottság által az eljárás során felhozott új jogalapokkal kapcsolatosan hivatkozott elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

3. *A felperes által benyújtott bizonyos mellékletek figyelembevétele*

a) A C. Weidemann által készített mellékletek

74 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a DSD egyik ügyvédje, C. Weidemann által a németországi csomagolásgazdálkodás környezetvédelmi igazgatására (a kereset A. melléklete), valamint a DSD-rendszernek az EK 82. cikk fényében történő indokolására vonatkozóan (a válasz A. melléklete) készített mellékletek a felperes beadványaiban nem szereplő magyarázatokat tartalmaznak. Ennélfogva az Elsőfokú Bíróságnak nem kellene figyelembe vennie ezeket a mellékleteket, mivel a jogszabályok megsértésére nem lehet csupán a mellékletekre való utalással hivatkozni.

75 Az Elsőfokú Bíróság kijelenti, hogy a jogbiztonság és a gondos igazságszolgáltatás biztosítása érdekében a kereset elfogadhatóságához a lényegi tény- és jogkérdéseknek, amelyekre alapul, ha csak röviden is, de a keresetből magából koherens és érthető módon ki kell tűnniük (lásd e tekintetben a 19/60., 21/60., 2/61. és 3/61. sz., Société Fives Lille Cail és társai kontra Főhatóság egyesített ügyekben 1961. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1961., 281. o.] 561. és 588. pontját, valamint a T-87/05. sz., EDP kontra Bizottság ügyben 2005. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 2005., II-3745. o.] 155. pontját és a hivatkozott ítélet gyakorlatot). E tekintetben, jóllehet a kereset szövegének egyes elemei alátámaszthatóak és kiegészíthetőek a csatolt iratokra való utalások révén, az eltérő iratokra való általános utalás azonban nem pótolhatja a jogi érvelés lényegi elemeinek hiányát, amelyeket az eljárási szabályzat 44. cikkének 1. §-a szerint a keresetnek kell tartalmaznia (az Elsőfokú Bíróság T-154/98. sz., Asia Motor France és társai kontra Bizottság ügyben 1999. május 21-én hozott végzésének [EBHT 1999., II-1703. o.] 49. pontja és a fent hivatkozott EDP kontra Bizottság ítélet 155. pontja).

76 A jelen ügyben megállapítandó, hogy a Weidemann által a németországi csomagolásgazdálkodás környezetvédelmi igazgatására, valamint a felperes rendszerének az EK 82. cikk fényében történő indokolására vonatkozóan készített mellékletek a DSD-t az Elsőfokú Bíróság előtt képviselő egyik ügyvéd által

szerkesztett beadványoknak minősülnek. Az e mellékletekben kifejtett jogi érvelés lényegi elemeit tehát a keresetnek vagy a válasznak kell tartalmaznia, amelyek a csatolt iratokra a kereset vagy válaszbeadvány tartalmának alátámasztása, illetve kiegészítése érdekében visszautalhatnak.

77 Vagyis amikor a keresetlevél az első mellékletre utal, csupán azt jelenti ki – anélkül, hogy további magyarázattal szolgálna –, hogy Weidemann a németországi csomagolásgazdálkodás környezetvédelmi igazgatására vonatkozó vizsgálatának végén kifejtett végkövetkeztetése megegyezik a keresetlevélben kifejtettekkel, ám nem tünteti fel, hogy pontosan mely meghatározott érvek tekintetében utal erre az 54 oldalas mellékletre.

78 Csupán ezen egyetlen megjegyzéssel kapcsolatosan – amelyből kitűnik, hogy a melléklet szerzője a keresetlevélben kifejtett elemzést is osztja – kell a németországi csomagolásgazdálkodás környezetvédelmi igazgatásról szóló mellékletet figyelembe venni.

79 A Weidemann által szerkesztett második, a DSD-rendszer EK 86. cikke fényében való indokolására vonatkozó melléklet tekintetében meg kell jegyezni, hogy ezen 58 oldalas mellékletet a válasz szakaszában „kiegészítésképpen" nyújtották be, és az „az EK 86. cikkre vonatkozó jogalapok bemutatása érdekében teljesen a mellékletben kifejtettekre" utal.

80 Elvileg e megjegyzések a hivatkozott ítélet gyakorlat fényében nem tekinthetők elegendőnek, ugyanis a mellékletekre való általános utalás nem pótolhatja a jogi érvelés lényegi elemeinek hiányát, amelyeket a keresetnek kell tartalmaznia. A válaszbeadvány mindemellett tartalmazza e melléklet tartalmának tömör összefoglalását, amely kiegészíti a keresetlevélben e tárgyban kifejtett érvelést, és így lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy ellenkérelmét elkészítse, az Elsőfokú Bíróság számára pedig azt, hogy megvizsgálja az EK 86. cikk (2) bekezdésének megsértésére vonatkozó harmadik jogalapot.

81 E körülmények között úgy kell tekintetni, hogy a DSD-rendszernek az EK 86. cikk fényében való indokolására vonatkozó mellékletet az Elsőfokú Bíróság kizárólag azon részek tekintetében veszi majd figyelembe, amelyek különösen a DSD által beadványaiban kifejezetten felhozott érvekre vonatkoznak.

b) A válaszbeadványhoz csatolt közvélemény-kutatásokról

82 A Bizottság azzal érvel, hogy a felperes különösen nem indokolta két, a válaszbeadványhoz csatolt közvélemény-kutatásból álló bizonyíték késedelmes felajánlását, amely az eljárási szabályzat 48. cikkének 1. §-ába ütközik.

83 Az Elsőfokú Bíróság kifejti, hogy a felperes által válaszában benyújtott közvélemény-kutatások az eljárási szabályzat 48. cikkének 1. §-a értelmében nem tekinthetők bizonyíték felajánlásának, hanem csupán az ellenkérelemben a Der Grüne Punkt védjegynek és a végső fogyasztónak a csomagolások visszaváltásában és hasznosításában betöltött szerepéről szóló érvekre válaszul kifejtett érvelés alátámasztására szolgálnak.

84 Következésképpen a Bizottság által a válaszhoz csatolt közvélemény-kutatásokkal kapcsolatosan felhozott elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

C – *Az ügy érdeméről*

85 A felperes három jogalapot hoz fel keresete alátámasztására. Az első jogalap az EK 82. cikk megsértésére vonatkozik. A második jogalap a 17. rendelet 3. cikke (1) bekezdésének, és az arányosság elvének megsértésére vonatkozik. A harmadik az EK 86. cikk megsértésére vonatkozik.

1. *Az EK 82. cikk megsértésére vonatkozó első jogalapról*

a) Az ingyenes kényszerengedélyre vonatkozó érveléssel kapcsolatos előzetes észrevételek

A felek érvei

86 A felperes arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 3. cikkében a Bizottság arra kötelezi a felperest, hogy a Der Grüne Punkt védjegyét ingyenesen kényszerengedélybe adja a rendszeréhez csatlakozó vállalkozásoknak, mivel az e védjegynek megfelelő logót a határozat értelmében ettől fogva minden csomagoláson fel lehet tüntetni, függetlenül attól, hogy melyik érintett visszaváltási és hasznosítási rendszerről van szó. Eközben a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint csupán „kivételes körülmények" között adható kényszerengedély valamely szellemi tulajdonhoz fűződő jog használatára, vagyis akkor, ha a licenc elutasítása olyan ipari tulajdonra vonatkozik, amelynek licence elengedhetetlen az érintett tevékenység gyakorlásához, és amelynek hatásaként a verseny kizárásra kerül a másodlagos piacon, és ez az elutasítás nem objektíve indokolt (a C-241/91. P. és C-242/91. P. sz., RTE és ITP kontra Bizottság ún. „Magill" egyesített ügyekben 1995. április 6-án hozott ítélet [EBHT 1995., I-743. o.] 50-56. pontja, valamint a C-7/97. sz., Bronner-ügyben 1998. november 26-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-7791. o.] 39. pontja). Mivel a jelen ügyben e körülmények egyike sem került megállapításra, az EK 82. cikk alapján nem állapítható meg erőfölénnyel való visszaélés. Érvelésének alátámasztására a felperes lényegében a következő érvekre hivatkozik: elsőként arra, hogy a Der Grüne Punkt védjegy nem elengedhetetlenül szükséges a DSD-rendszerrel versenyben álló rendszerben való részvételhez; másodikként arra, hogy a jogvita tárgyát képező szerződéses rendelkezések nem szorítják ki a versenyt; harmadikként pedig arra, hogy több ok is indokolja a DSD magatartását, mint például a rendelet célkitűzései megvalósításának, illetve a Der Grüne Punkt védjegy – amely a védjegyjog értelmében nem lehet kényszerengedély tárgya – különböző funkciói megőrzésének, valamint a DSD-rendszer megfelelő működése lehetővé tételének szükségessége.

87 A Bizottság a beavatkozó felek támogatásával arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat nem kötelezi a DSD-t arra, hogy védjegyét a nemzetközi joggal, illetve a közösségi joggal ellentétesen ingyenesen adja kényszerengedélybe. A megállapított erőfölénnyel való visszaélés pusztán abból a tényből ered, hogy a díjazás szabályozása ellentétes az EK 82. cikkel, mivel a DSD olyan szolgáltatással kapcsolatosan követeli a díj megfizetését, amelyet nem nyújt, és amelyet bizonyítottan valamely másik rendszer végez el.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

88 Az EK 82. cikkre vonatkozó első jogalap keretében a felperes lényegében azokat a következményeket vitatja, amelyek a 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján a megtámadott határozat 3. cikkében kifejtettek szerint a határozat 1. cikkében meghatározott erőfölénnyel való visszaélés megszüntetése érdekében (lásd a fenti 58. pontot) elfogadott kötelezettség végrehajtásából erednek (lásd a fenti 60. pontot). A felperes szerint a határozat 3. cikkében meghatározott kötelezettség arra kötelezi, hogy a DSD-rendszerrel versenyben álló rendszerek által ártalmatlanítandó csomagolások tekintetében adja „ingyenes kényszerengedélybe" a Der Grüne Punkt védjegyet.

89 Mindemellett a felperes – miközben vitatja a kényszerengedély jogszerűségét – fenntartja, hogy a Der Grüne Punkt védjegy nem elengedhetetlenül szükséges a DSD-rendszerrel versenyben álló rendszerekben való részvételhez (lásd az alábbi 93. pontot), és a jogvita tárgyát képező szerződéses rendelkezések nem szorítják ki a versenyt (lásd az alábbi 95. pontot). Ez az érvelés tulajdonképpen azt próbálja kifejezni, hogy a DSD-nek a megtámadott határozat 1. cikkében meghatározott magatartása nem befolyásolja a versenyt, és ezért az EK 82. cikk értelmében nem minősül erőfölénnyel való visszaélésnek.

90 Ráadásul a felperes azt állítja, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződésben szabályozott díjazási rendszert a rendelettel (lásd az alábbi 98–101. pontot), a védjegyjoggal (lásd az alábbi 103–114. pontot), valamint a DSD-rendszer megfelelő

működésének szükségességével (lásd az alábbi 115. és 116. pontot) kapcsolatos megfontolások indokolják. E megfontolások továbbá a megtámadott határozat 1. cikkében meghatározott erőfölénnyel való visszaélésének tárgyát képező díjazási rendszer objektív indokolását jelentik, és ennélfogva e díjazási rendszer az EK 82. cikk értelmében nem tekinthető visszaélésszerűnek.

91 Ebből következően ahelyett, hogy azt vizsgálnánk, hogy a felperes érvei milyen hatással lehetnek a megtámadott határozat 3. cikkében előírt kötelezettségre – vagyis ahogyan a DSD fogalmaz, az „ingyenes kényszerengedélyre" –, amely hatások a 17. rendelet 3. cikke (1) bekezdésének megsértésére vonatkozó második jogalap hatálya alá tartoznak, az Elsőfokú Bíróságnak az első jogalap keretében – amely a 82. cikkre vonatkozik – inkább a megtámadott határozat 1. cikkében meghatározott, erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó érveket kell megvizsgálnia. Ugyanis az EK 82. cikk értelmében történt erőfölénnyel való visszaélés hiányában a jogvita tárgyát képező határozat a 17. rendelet 3. cikke (1) bekezdésének értelmében megalapozatlan lenne, mivel nem állna fenn olyan jogsértés, amelyet meg kell szüntetni. Az erőfölénnyel való visszaélés fennállása esetén viszont a Bizottság a 17. rendelet 3. cikke (1) bekezdésének értelmében igenis hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az érintett vállalkozást a megállapított jogsértés megszüntetésére kötelezze.

92 A feleknek a megtámadott határozatban meghatározott, erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó érveit e jogi háttérre tekintettel kell megvizsgálni.

b) A feleknek az erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó érvei

i) A Der Grüne Punkt védjegy használata szükségességének hiányáról a DSD-rendszerrel versenyben álló rendszerhez való csatlakozás esetén

93 Először is a felperes fenntartja, hogy védjegyének a fent hivatkozott Magill-ítélet értelmében vett kényszerengedélybe adására egyáltalán nincs elengedhetetlenül

szükség ahhoz, hogy valamely csomagolásgyártó vagy -forgalmazó valamely versenytárs rendszerhez csatlakozzon (a fenti 50. pontban hivatkozott Magill-ítélet és a fenti 41. pontban hivatkozott Bronner-ítélet). A Bizottság viszont ezzel kapcsolatosan pusztán azt jegyezte meg, hogy a csomagolások szelektív megjelölésével kapcsolatos többletköltség elkerülése végett „kényelmesebb és egyszerűbb" lenne a DSD védjegyét feltüntetni azokon a csomagolásokon, amelyek összegyűjtése valamely versenytárs rendszer feladata (lásd a megtámadott határozat (103)–(105) preambulumbekezdését). E tekintetben a felperes hangsúlyozza, hogy a DSD-rendszerrel versenyben álló egyéb rendszer párhuzamos használata esetén a Der Grüne Punkt logót attól függően kellene vagy nem kellene feltüntetni a csomagolásokon, hogy mely rendszer feladata azok összegyűjtése. Ezt a módszert alkalmazzák egyébként a borászati ágazatban, ahol csupán azok az üvegek viselik a DSD védjegyét, amelyeket kiskereskedelmi üzletekben árulnak, és amelyeket e boltokban nem vesznek vissza; az építőipari ágazatban és az informatikai ágazatban, ahol az árukat a kiskereskedelmi üzleteknek történő kiszállítás esetében a DSD védjegyét viselő csomagolásokban árusítják, és a védjeggyel el nem látott csomagolásokban olyan esetben, amikor specializált üzletekbe vagy szakmai ügyfeleknek szállítják ki azokat, illetve az élelmezési ágazat esetén, ahol a nagyméretű csomagolásokon, konzerveken, illetve kartonpapír dobozokon nincsen védjeggyel ellátott címke, amikor üzemeknek, éttermeknek, illetve üzemi étkezdéknek kerülnek kiszállításra, miközben a kiskereskedelmi üzletekbe való szállítás esetén van ilyen címke rajtuk. A csomagolásgyártók és -forgalmazók tehát meg tudják szervezni azt, hogy a Der Grüne Punkt logóval ellátott csomagolások csak a DSD-rendszerben kerüljenek elhelyezésre, és hogy az ezen logót nem viselő csomagolásokat csupán azokon a helyeken helyezzék el, ahol valamely versenytárs rendszer biztosítja az ártalmatlanítást.

94 A Bizottság, a Landbell és a BellandVision arra hivatkoznak, hogy a szelektív megjelölés a csomagolásgyártók és -forgalmazók számára gazdaságilag nem kifizetődő. A Vfw továbbá emlékeztet arra, hogy a DSD arra kötelezte ügyfeleit, hogy a Der Grüne Punkt védjegyet viselő összes csomagolás után fizessenek díjat, attól függetlenül, hogy e csomagolásokat ténylegesen a DSD-rendszer ártalmatlanítja-e vagy sem.

ii) A verseny kiszorításának hiányáról a Der Grüne Punkt védjegy kényszerengedélyének hiányában

95 Másodszor a felperes a megtámadott határozat azon részét vitatja, amely a (115) preambulumbekezdésben azt jelzi, hogy a díjazási rendszer megnehezíti a

DSD versenytársainak a piacra lépését, ám ez nem elegendő a verseny kiszorításának a Magill-ítéletben megkövetelt módon történő meghatározásához (a fent hivatkozott Magill-ítélet 56. pontja és a fent hivatkozott Bronner-ítélet 41. pontja). A rendelet követelményei következtében az egyéni rendszerek fő szabály szerint a DSD-rendszerrel csupán a kisméretű kézműves, kereskedelmi, illetve ipari vállalkozások részére kiszállított csomagolások tekintetében versenyezhetnek. A piac e kisméretű szegmensén nagyjából 40 olyan egyéni rendszer létezik, amely nem használja a Der Grüne Punkt védjegyet, és az e rendszerekre bízott csomagolások mennyisége 1997 és 2000 között 60%-kal nőtt. Több nagy forgalmazási lánc is áttért a DSD-rendszerről valamely más rendszerre, amelyre tehát minden nehézség nélkül lehetőség van anélkül, hogy a DSD-nek kényszerengedélyt kellene adnia. Ezért nincs szó arról, hogy a piacra való belépés nehezebb lenne.

96 A Bizottság vitatja a felperes által rendelkezésre bocsátott adatokat, amelyek egyébként az 1998-as reformmal magyarázhatók, illetve azzal, hogy eredetileg nagyon kevés csomagolás tartozott az egyéni rendszerek alá.

iii) A DSD magatartásának különböző indokolásairól

97 Harmadszor a felperes fenntartja, hogy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés jogvita tárgyát képező rendelkezéseire a rendelet célkitűzései megvalósításának biztosítása, valamint a Der Grüne Punkt védjegy – amely egyébként semmi esetre sem képezheti kényszerengedély tárgyát – különböző funkcióinak megőrzése, továbbá a DSD-rendszer megfelelő működése lehetővé tételének érdekében van szükség.

– A rendelet célkitűzései biztosításának szükségességéről

98 A felperes a termékfelelősség elvével kapcsolatos átláthatósági kötelezettség tartalmát fejti ki, amelyet a csomagolási rendelet tartalmaz, és amelynek célja a

német hatóságok észrevételei szerint az, hogy „a fogyasztók és a hatóságok átláthatóan meg tudják állapítani, hogy mely csomagolásra vonatkozik visszaváltási kötelezettség az üzletben vagy annak közvetlen közelében, és melyre nem" (a 2.a. kérdésre adott válasz). Vagyis a kollektív rendszer használata esetén az átláthatósági kötelezettség a rendelet 6. cikke I. melléklete 4. pontjának (2) bekezdésében meghatározott címkézés formájában valósul meg, amelynek értelmében „a gyártóknak és forgalmazóknak címkézéssel vagy egyéb megfelelő eszközzel fel kell tüntetniük a [csomagolás valamely kollektív rendszerben való részvétel[é]t", míg valamely egyéni rendszer használata esetén e kötelezettség a rendelet 6. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatában meghatározott feltüntetési kötelezettség formájában valósul meg, amely szerint „a forgalmazó köteles a végső magánfogyasztót a [csomagolások] visszaadásának lehetőségéről tisztán felismerhető és látható táblákon tájékoztatni". Ez az átláthatósági kötelezettség lehetővé teszi, hogy tájékoztatást kapjunk arról, hogy az adott csomagolás tekintetében az e csomagolásért felelős gyártó vagy forgalmazó egyéni rendszeren vagy kollektív rendszeren keresztül tesz-e eleget kötelezettségeinek. Ez arra is lehetőséget ad, hogy a fogyasztó tájékozódhasson arról, hogy melyik rendszerbe kell visszavinnie a csomagolást. Ennélfogva a DSD-rendszerhez tartozó csomagolást e rendszernek kell visszaváltania és hasznosítania, illetve a kollektív rendszerhez vagy egyéni rendszerhez tartozó csomagolást az utóbbinak kell visszaváltania és hasznosítania. Egy csomagolás sem tartozhat két rendszerhez.

99 A felperes továbbá kijelenti, hogy a megtámadott határozat 3. cikke megsérti ezt az átláthatósági kötelezettséget, mivel ezentúl lehetőség nyílna arra, hogy a versenytárs rendszerekhez tartozó csomagolások a Der Grüne Punkt védjegyet viseljék, amely viszont a DSD-rendszer felismerésére szolgál. Vagyis ha az összes csomagolás e védjegyet viseli, a fogyasztó nem tud különbséget tenni azon csomagolások között, amelyeket az eladási helyre kell visszavinni, illetve amelyek valamely egyéni rendszerhez tartoznak, valamint azok között, amelyeket lakóhelye közelében kell elhelyeznie, mivel valamely kollektív rendszerhez tartoznak. Ezzel kapcsolatban a felperes megjegyzi, hogy lehetetlen biztonsággal előre meghatározni, hogy valamely konkrét csomagolást ténylegesen a DSD-rendszer vagy valamely másik rendszer fogja-e ártalmatlanítani, és azt is lehetetlen – akár utólagosan – megállapítani, hogy valamely fogyasztó ténylegesen a DSD-rendszeren keresztül ártalmatlanította-e a csomagolást (a megtámadott határozat (134) preambulumbekezdése). Éppen ezért rendelkezik úgy a rendelet, hogy a fogyasztót jól látható címkézéssel kell tájékoztatni annak érdekében, hogy a kérdéses csomagolás tulajdonképpen a DSD-rendszerhez tartozik, és azt következésképpen ebbe a rendszerbe kell visszavinni.

100 Ezen túlmenően a felperes fenntartja, hogy az egyéni rendszerek visszaváltási és hasznosítási kötelezettsége nem alkalmazható a kollektív rendszerekben résztvevő csomagolásokra (lásd a Baden-Württemberg-i Land környezetvédelmi minisztériumának 2001. november 27-i levelének 7. oldalát). A rendelet szerint ezek a csomagolások „felszabadulnak" e kötelezettség alól, mivel azok a DSD-rendszerre vannak bízva, és a Der Grüne Punkt logót viselik. Ezek a csomagolások tehát nem visszaválthatók az egyéni rendszerben. A rendelet megpróbálja elkerülni a „hulladékért folytatott harcot", amikor a versenyben álló rendszerek korlátlan mennyiségű csomagolást próbáltak összegyűjteni a hasznosítási szintek elérése érdekében. Az arányos és rendezett verseny inkább azt feltételezi, hogy a különböző rendszerek csupán olyan csomagolásokat váltanak vissza, amelyek tekintetében felelősséget vállalnak a termék ártalmatlanításáért (az egyéni rendszerek esetén), vagy e felelősséget átvállalják (a kollektív rendszerek esetén).

101 Egyébiránt a felperes arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat hibásan értelmezi a német hatóságok észrevételeit, amikor kijelenti, hogy olyan esetben, amikor a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó úgy dönt, hogy a DSD-rendszert valamely más kollektív rendszerrel vagy valamely egyéni rendszerrel kombinálva használja, a fogyasztó szabadon választhat, hogy a csomagolásokat a DSD-rendszeren vagy valamely más rendszeren keresztül hasznosítja (a megtámadott határozat (138), (141) és (145) preambulumbekezdése). A Bizottság egyik kérdésére válaszul a német hatóságok csupán azt jegyezték meg, hogy valamely egyéni rendszerben és valamely kollektív rendszerben való részvétel esetén a fogyasztó szabadon választhat, hogy a csomagolást az üzletben hagyja-e vagy oda viszi-e vissza, illetve azt a lakóhelye közelében lévő gyűjtőhelyre viszi-e ártalmatlanítani, mivel a „csomagolási rendelet nem tartalmaz konkrét jelzéseket, amelyek a végső fogyasztót a [csomagolás] visszavitelére kötelezné" (az 1.b.aa. kérdésre adott válasz). A lakóhely közelében történő ártalmatlanítás ugyanis csupán a nyilvános hulladékártalmatlanító szervezetek – a „szürke kuka" – révén történő ártalmatlanításra utal, nem pedig a DSD-rendszeren keresztül történő ártalmatlanításra, amely ugyancsak a lakóhely közelében található „sárga kukák" útján működik. A fogyasztó tehát nem választhat szabadon a használni kívánt ártalmatlanítási rendszerek között.

102 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a felperes eltúlozza a megjelölés fontosságát, mivel a visszaváltási és hasznosítási kötelezettség csomagolásmennyiségekre, és nem

konkrét csomagolásokra alkalmazandó. Ráadásul a Landbell és a BellandVision szerint a rendelet nem írja elő, hogy a DSD védjegyet feltüntessék a csomagolásokon.

– A védjegyjogra vonatkozó indokolások

103 Először is a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban tagadja a Der Grüne Punkt védjegy megkülönböztető – eredetmegjelölőnek nevezett – funkcióját, amelynek célja a DSD-rendszerre bízott csomagolásoknak valamely másik versenytárs kollektív rendszerbe, illetve egyéni rendszerbe tartozó csomagolásoktól való megkülönböztetése, és ezért a Bizottság lehetővé teszi, hogy a védjegyet olyan csomagolásokon is feltüntessék, amelyeket a DSD-rendszertől eltérő rendszer ártalmatlanít. A Der Grüne Punkt védjegy megkülönböztető funkcióját veszélyezteti, amely elméletileg sérti a német, a közösségi és a nemzetközi védjegyjogot.

104 A német jog tekintetében a felperes megjegyzi, hogy a Der Grüne Punkt védjegy Németországban együttes védjegyként került lajstromozásra, és így lehetővé teszi „az együttes védjegy jogosultja számára, hogy a leányvállalatok áruit vagy szolgáltatásait a kereskedelmi vagy földrajzi eredet szempontjából fajtájuk, minőségük, illetve más tulajdonságaik alapján megkülönböztesse a többi vállalkozás áruitól és szolgáltatásaitól" (az 1994. október 25-i német Markengesetz [védjegytörvény] 97. cikkének (1) bekezdése). Ennélfogva a Der Grüne Punkt védjegy kényszerengedélybe adása megfoszthatja e védjegyet megkülönböztető jellegétől, és annak törléséhez vezethet.

105 A közösségi joggal kapcsolatosan a felperes hangsúlyozza, hogy a Der Grüne Punkt védjegy sajátos célja – vagyis az, hogy biztosítsa a végső fogyasztó részére a védjeggyel ellátott termék eredetének azonosságát (a Bíróság 3/78. sz. Centrafarm-ügyben 1978. október 10-én hozott ítéletének [EBHT 1978., 1823. o.] 11–14. pontja),

továbbá hogy a védjegyjogosultat megvédje az összetéveszthetőségtől (lásd a Bíróság C-317/91. sz., Deutsche Renault ügyben 1993. november 30-án hozott ítéletének (EBHT 1993., I-6227. o.] 30. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot) – megsértésre kerül abban az esetben, ha a DSD-rendszerhez tartozó bizonyos csomagolásokon, valamint valamely más rendszerhez tartozók csomagolásokon megkülönböztetés nélkül a Der Grüne Punkt védjegy kerül feltüntetésre oly módon, hogy a DSD versenytársai a DSD-rendszer ismertsége révén előnyhöz jutnak.

106 Egyébiránt a felperes kiemeli, hogy az összes tagállam által ratifikált, az ipari tulajdon oltalmára létesült, 1883. március 20-án Párizsban aláírt, legutóbb 1967. július 14-én Stockholmban felülvizsgált és 1979. szeptember 28-án módosított párizsi egyezmény (Recueil des traités des Nations unies, 828. kötet, 11847. sz., 108. o.) 5. cikkének (A) bekezdése, valamint az összes tagállam által ratifikált, a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozat (HL L 336, 1., 214. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 21. kötet, 80. o.), valamint a Bíróság 1994. november 15-i 1/94. sz. véleménye (EBHT 1994., I-5267. o.) által megerősített 1994. április 15-i, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló (TRIPs) egyezmény 21. cikke foglalkozik a védjegyek kényszerengedélybe adásának jogellenességével, mivel ez utóbbiak nem írnak elő kényszerengedélyt a védjegyek tekintetében.

107 A Bizottság megjegyzi, hogy a megtámadott határozat csupán a DSD által létrehozott díjazási rendszert érinti, a DSD-nek mint a Der Grüne Punkt védjegyjogosultjának tevékenységére feltételezetten gyakorolt hatásait viszont nem. E tekintetben a határozat egyetlen hatása az, hogy el kívánja kerülni, hogy a DSD-rendszert használó vállalkozások valamely másik rendszer használata esetén kétszer fizessenek díjat. A Landbell és a BellandVision továbbá hangsúlyozzák, hogy a megtámadott határozat csupán a DSD és szerződéses partnerei között a logóra vonatkozó felhasználási szerződés keretében fennálló jogviszonyokat érinti, és szerződéses partnernek nem minősülő harmadik személyeknek nem biztosít jogot a Der Grüne Punkt védjegy használatára.

108 Másodszor a felperes fenntartja, hogy a megtámadott határozat sérti a Der Grüne Punkt védjegy megkülönböztető funkcióját, amely lehetővé teszi a hulladékártalmatlanítással kapcsolatos fogyasztói magatartásnak a rendszere működésére jelentős

hatással lévő befolyásolását. Ugyanis amennyiben a fogyasztó a Der Grüne Punkt logóval ellátott csomagolást nem a DSD-rendszerbe viszi vissza, fennáll annak a kockázata, hogy a felperes már nem tudja elérni a rendeletben előírt hasznosítási szinteket, és így engedélyét akár el is veszítheti. Ráadásul, ha a fogyasztó valamely Der Grüne Punkt logót nem viselő csomagolást helyez el a DSD-rendszerben, a felperes akkor is köteles e csomagolást hasznosítani, ha a megkövetelt értékeket el is érte (lásd a rendelet 6. cikke I. melléklete 1. pontja (5) bekezdésének első mondatát).

109 E háttér mellett a felperes vitatja a megtámadott határozat (138), (139) és (145) preambulumbekezdésében megfogalmazott kijelentést, miszerint a Der Grüne Punkt logó alapvető funkcióját akkor tölti be, ha tájékoztatja a fogyasztót azon lehetőségről, hogy a csomagolást a DSD-n keresztül [is] ártalmatlaníttathatja, mivel ez a Kammergericht Berlin 1994-es ítéletéből való önkényes kiragadáson alapul (a megtámadott határozat 22. jegyzete). A határozatban idézet szövegrészlet csupán annak megállapítására szorítkozik, hogy a Der Grüne Punkt védjegy nem tartalmaz a csomagolás újrahasznosítható jellegére vonatkozó állítást. Az ítélet másik részletében a Kammergericht viszont elismeri a Der Grüne Punkt védjegy figyelemfelkeltő rendeltetését, úgy ítélve meg, hogy ugyan a külső (védő) csomagolások e védjegyet fontos környezetvédelmi indokokból feltüntethették, miközben bizonyos értelemben ez fogyasztók megtévesztésének minősült.

110 A felperes továbbá vitatja a megtámadott határozatban megfogalmazott azon állítást, miszerint a fogyasztó szabadon választhat, hogy a kérdéses csomagolást a DSD-rendszeren vagy valamely egyéni, illetve versenytárs kollektív rendszeren keresztül hasznosítja-e (a megtámadott határozat (145) preambulumbekezdése), tekintettel arra, hogy az a lényeg, hogy a fogyasztó a Der Grüne Punkt védjegy által tájékoztatást kapjon arról, hogy a kérdéses csomagolás a DSD-rendszerhez tartozik, és nem valamely más rendszerhez. Ezzel kapcsolatosan a felperes fenntartja, hogy védjegye megkülönböztető funkcióját a válasz megszerkesztése során megvalósított közvélemény-kutatások is megerősítik. A megkérdezett fogyasztók 60,8%-a ugyanis a Der Grüne Punkt védjegyet úgy értelmezi, mint olyan „különleges szervezetre való utalást, amely az ilyen csomagolások ártalmatlanításáért és hasznosításáért felelős", 27,9%-uk pedig kifejezetten a DSD-rendszerre utal (lásd az Infratest Burke intézet által végzett közvélemény-kutatásról készült 2001. augusztusi jelentés eredményét, a

válasz 85. melléklete), amely a védjegy és a DSD-rendszer fogyasztók általi összekapcsolását mutatja. Az ugyanezen intézet által végzett másik közvélemény-kutatás szerint csupán a megkérdezett fogyasztók 3,3%-a mondta azt, hogy a védjegy a megtámadott határozatban a védjegynek tulajdonított információt – vagyis az ártalmatlanítás lehetőségének feltüntetését –hordozza (lásd az Infratest Burke intézet által végzett közvélemény-kutatásról készült 2001. augusztusi jelentés eredményét, a válasz 86. melléklete).

111 Végül a felperes arra hivatkozik, hogy a Der Grüne Punkt védjegy valamely versenytárs rendszerhez tartozó csomagoláson történő feltüntetése a védjegy megkülönböztető funkcióját veszélyezteti, mivel ez a fogyasztókat a megtámadott határozatban felvázolt összes esetben megtéveszti. A felperes szerint a fogyasztónak még a több rendszerben való részvétel esetén is meg kell tudnia határozni minden egyes csomagolás esetén azt a rendszert, amelyhez tartozik, legyen az a DSD-rendszer – a Der Grüne Punkt védjegyen keresztül – vagy valamely másik kollektív rendszer – valamely, a rendelet 6. cikke I. melléklete (2) bekezdése 4. pontjában meghatározottaknak megfelelő más eszközön keresztül – , illetve valamely egyéni rendszer – a rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott eszköz révén. Vagyis valamely egyéni rendszer és a DSD-rendszer együttes használata esetén a fent hivatkozott közvélemény-kutatások során megkérdezett fogyasztók 48,4%-a nem érti az egyrészt a rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében előírt üzletben való visszaváltásra való utalást, másrészt pedig a Der Grüne Punkt logó által közvetített, a DSD-rendszeren keresztüli, lakóhely közelében történő visszaváltásra való utalás közötti egymásnak ellentmondó információkat.

112 A felperes tágabb értelemben arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat ahhoz vezetne, hogy Németországban majdnem az összes csomagolás a Der Grüne Punkt védjegyet viselné. Vagyis amennyiben a DSD-rendszerhez tartozó csomagolások a forgalmazott csomagolások 1%-át teszik ki, ez lehetőséget ad arra a logó használója részére, hogy a fennmaradó 99% csomagolásmennyiség tekintetében ingyenesen használja a logót. Fennáll tehát annak a veszélye, hogy a DSD-rendszernek rövid távon a rendszerébe tévedésből elhelyezett olyan csomagolásokat is kezelnie kelljen, amelyekért senki nem fizet díjat. Ráadásul, ezzel majdnem párhuzamosan – a Der Grüne Punkt védjegy jelentésének pusztán az ártalmatlanításra való korlátozása miatt – a DSD-rendszer gyűjtési eredményei csökkenni kezdhetnek, és felmerül annak kockázata, hogy a DSD már nem tudja teljesíteni a jogszabályban előírt hasznosítási szinteket.

113 Egyébiránt a felperes arra hivatkozik, hogy a Der Grüne Punkt védjegy ellenőrzési rendeltetéssel is bír, amely lehetővé teszi, hogy a DSD-rendszert díjfizetés nélkül használó csomagolásgyártók és -forgalmazók által elkövetett visszaéléseket az üzletekben tartott, a szétválogatás során, illetve a hatóságok által végzett ellenőrzések révén megelőzze és nyomon kövesse. E tekintetben a megtámadott határozat megnehezíti azon nyerészkedőkkel kapcsolatos problémák elleni hatékony védelmet, amelyek 1993-ben majdnem a DSD csődjét okozták.

114 A Bizottság – a beavatkozók támogatásával – emlékeztet arra, hogy megtévesztés vagy tévedés hiányában a védjegyek eredeti rendeltetése – amely valamely termék vagy szolgáltatás eredetének megkülönböztetésére vagy egyéniesítésére szolgál – nem sérül. A jelen ügyben tehát az, hogy a fogyasztási cikkeket vásárló és a csomagolások ártalmatlanítására több rendszert használó végső fogyasztó a Der Grüne Punkt védjeggyel kapcsolatos észlelése abban ölt testet, hogy a védjegy azt jelzi, hogy a csomagolás ártalmatlanítása a felperes rendszerén keresztül [is] megoldható. Ráadásul a „Der Grüne Punkt" védjegy nem játszik jelentős szerepet a csomagolások gyűjtésekor, tekintettel arra, hogy a védjegy egyáltalán nincs minden gyűjtési körzetben feltüntetve a DSD-rendszer által használt sárga kukákon és az üveg- és használtpapír-konténereken. Egyébként ezért van az, hogy a fogyasztók a gyűjtőtartályokat nem a logóval, hanem az érintett anyagfajtával társítják.

– A DSD-rendszer megfelelő működéséről

115 Miután a felperes eredetileg arra hivatkozott, hogy a jogvita tárgyát képező, díjazásra vonatkozó rendelkezések arányosak a nyújtott szolgáltatással, mivel a Der Grüne Punkt védjegy használatának engedélyezéséért, valamint a DSD-rendszer rendelkezésre bocsátásáért járó átalánydíjazás jelenti az egyetlen gyakorlatban alkalmazható megoldást, mivel nem lehet pontosan meghatározni a DSD-rendszerbe ténylegesen visszavitt csomagolások mennyiségét, a válasz szakaszában már arra hivatkozott, hogy a jogvita tárgyát képező rendelkezések alapján fizetendő díj csupán azon csomagolások tekintetében érvényes, amelyek a DSD-rendszerbe tartoznak. Vagyis a DSD által a logóra vonatkozó felhasználási szerződés címén adott licenc csupán a

DSD-rendszerben részt vevő csomagolások tekintetében érvényes, a másik kollektív rendszerhez vagy egyéni rendszerhez tartozókra nem. A licencnek a Der Grüne Punkt logót viselő csomagolásokra való korlátozása megfelel a rendeletnek, amely a kollektív rendszerekhez tartozó csomagolások jól látható címkézését írja elő annak feltüntetése érdekében, hogy az érintett gyártó vagy forgalmazó „fel van mentve" e csomagolások visszaváltásának és hasznosításának kötelezettsége alól, és hogy e csomagolásokért már a DSD felelős (a Verwaltungsgerichtshof Kassel [a kasseli felsőfokú közigazgatási bíróság, Németország] 1999. augusztus 20-i végzése). Ez a rendszer ugyanis nem működhet, ha azokat a csomagolásokat, amelyek nem a DSD-rendszerbe tartoznak, ugyancsak az e rendszert jelző logóval látják el. A logóra vonatkozó felhasználási szerződés egyik rendelkezése sem teszi lehetővé, illetve kötelezővé a használónak a Der Grüne Punkt védjegy olyan csomagolásokon való feltüntetését, amelyek tekintetében nem a DSD-rendszerben vesz részt, és ezért nem áll fenn aránytalanság a DSD által nyújtott szolgáltatás (vagyis a csomagolások visszaváltása és hasznosítása) és az ennek ellenértékeként követelt díj között.

116 A Bizottság a Bundesgerichtshof (szövetségi bíróság, Németország) BäKo-ügyben 2001. március 15-én hozott ítéletére való hivatkozása kapcsán a felperes megjegyzi, hogy ebben az ítéletben a Bundesgerichtshof nem állapította meg, hogy a díjazásra vonatkozó szerződéses rendelkezések aránytalanok volnának. Ellenkezőleg, azt állapította meg, hogy a felperes a logóra vonatkozó felhasználási szerződés 4. cikkének (1) bekezdése és 5. cikkének (1) bekezdése alapján nem követelheti a teljes díjat azon csomagolások tekintetében, amelyek nem tartoznak a jogszabály által előírt feladatkörébe, vagyis azon csomagolásokra nézve, amelyeket ipari vállalkozások, illetve nagyvállalatok használnak. Ebben az esetben – amelyet a megtámadott határozat nem tárgyal (a megtámadott határozat 15. jegyzete) – a felperes nem nyújtotta azt a kötelezettségátvállalási szolgáltatást, amellyel megbízták. A jelen esetben viszont a kérdéses csomagolásokon a Der Grüne Punkt védjegy feltüntetésre került, és ártalmatlanításuk a DSD hatáskörébe tartozik, vagyis a végső magánfogyasztókhoz elérnek, akiknek a DSD nyújtja a csomagoláskezelési- és hasznosítási kötelezettség átvállalásával kapcsolatos szolgáltatást még akkor is, ha a fogyasztók tévedésből a csomagolásokat valamely versenytárs kollektív rendszerbe vagy valamely egyéni rendszerbe viszik vissza.

117 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a DSD-rendszer és valamely kollektív rendszer vagy egyéni rendszer kombinált használata esetén a DSD által nyújtott szolgáltatás és az ennek ellenértékeként követelt díj közötti kapcsolat aránytalan, ha e díj a Der Grüne Punkt logó csomagoláson való feltüntetésének figyelembevételére korlátozódik, mivel ez a rendszer nem veszi figyelembe, hogy a csatlakozó vállalkozásoknak nyújtandó szolgáltatás tényleg megvalósult-e.

118 Egyébiránt a Bizottság megjegyzi, hogy a felperes által a válaszban nyújtott érvelés, miszerint a díjazás csupán a rendszere által kezelt csomagolásokra vonatkozik, ellentétes saját korábbi gyakorlatával. Ezzel kapcsolatosan a Bizottság egyrészt a BäKo-ítéletre hivatkozik (a fenti 116. pont), amelyben a Bundesgerichtshof egy 2001. március 15-i ítéletében – a felperes állításával ellentétben – azt állapította meg, hogy a DSD semmiféle követeléssel nem élhet valamely ügyfelével szemben azon, a Der Grüne Punkt védjegyet viselő csomagolásokkal kapcsolatosan, amelyeket szakmai vevőknek/fogyasztóknak szállítottak ki. A Bizottság másrészt a Hertzel-ügyre hivatkozik, amelyben a DSD a logóra vonatkozó felhasználási szerződésre hivatkozott annak vitatása érdekében, hogy az egyik ügyfele azt kérte, hogy térítse meg a díj azon csomagolásoknak megfelelő részét, amelyek tekintetében a DSD nem tudta az ártalmatlanításra vonatkozó kötelezettség átvállalásával kapcsolatos szolgáltatást biztosítani (az Oberlandesgericht Düsseldorf [düsseldorfi regionális legfelsőbb bíróság, Németország] Hertzel-ügyben 1998. augusztus 11-én hozott ítélete, amely ellen a Bundesgerichtshofhoz nyújtottak be fellebbezést).

c) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

i) A megtámadott határozatban meghatározott erőfölénnyel való visszaélés

119 A megtámadott határozat szerint a DSD azon magatartása, miszerint a Németországban forgalmazott, a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, miközben bizonyított, hogy azon csomagolásmennyiség tekintetében, amelyet a gyártók és forgalmazók nem a DSD-rendszeren keresztül

ártalmatlanítanak, a rendeletben előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségek másik kollektív rendszer, illetve egyéni rendszer révén teljesülnek, erőfölénnyel való visszaélésnek minősül (lásd a fenti 58. pontot). Ezen erőfölénnyel való visszaélés hatásai a megtámadott határozat szerint kettősek, és egyszerre valósítanak meg a DSD ügyfeleinek kihasználásából fakadó visszaélést – mivel a követelt díjazás és a megvalósult szolgáltatás nem áll arányban egymással –, valamint akadályozzák meg a DSD-rendszer mellett vagylagos megoldást nyújtó versenytárs kollektív rendszerek piacra lépését – tekintettel a DSD-rendszer és valamely másik rendszer együttes használatával járó költségekre (lásd a fenti 50. pontot).

120 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a visszaélés objektív fogalom, amely az erőfölényben levő vállalkozások olyan magatartására vonatkozik, amely alkalmas arra, hogy befolyásolja a piac szerkezetét, ahol pontosan az érintett vállalkozás jelenlétének következtében a verseny már meggyengült, és amelynek hatására a termékeknek és a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők általi teljesítésen alapuló rendes versenyét jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy a verseny fejlődését (a Bíróság 85/76. sz., Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ügyben 1979. február 13-án hozott ítéletének [EBHT 1976., 461. o.] 91. pontja).

121 Különösen, az EK 82. cikk (2) bekezdésének a) pontjából az következik, hogy ez a visszaélés tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötéséből is állhat. Vagyis erőfölénnyel való visszaélésről van szó, amikor az erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás a szolgáltatásaiért nyújtott szolgáltatás gazdasági értékéhez képest aránytalan mértékű díjakat követel (a Bíróság 26/75. sz., General Motors kontra Bizottság ügyben 1975. november 13-án hozott ítélete [EBHT 1975., 1367. o.]; a 27/76. sz., United Brands kontra Bizottság ügyben 1978. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 1978., 207. o.] 235–268. pontja, valamint a 226/84. sz., British Leyland kontra Bizottság ügyben 1986. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1986. 3263. o.] 27–30. pontja).

122 Ráadásul az erőfölényben lévő vállalkozás visszaélésszerűen megakadályozhatja a versenytársak piacra lépését azzal, hogy vásárlóit jogilag vagy ténylegesen szolgáltatásai igénybevételére kötelezi, és ezzel megakadályozza az ügyfelek versenytársaktól történő beszerzéseit (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ítélet 90. pontját).

ii) A felperes által követelt kizárólagosság

123 Ezzel kapcsolatosan a felperes által keresetében felhozott legfőbb érv az, hogy a rendszerek közötti verseny csupán annak a ténynek figyelembevételével jöhet létre egyrészt, hogy az érintett gyártó vagy forgalmazó a DSD-re ruházza azon csomagolásokat, amelyekre nézve mentesülni kíván a rendeletben előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségétől, másrészt pedig azon tényre tekintettel, hogy a végső fogyasztónak módja kell, hogy legyen azon csomagolások felismerésére, amelyeket a DSD-rendszerbe, illetve azon csomagolásokra, amelyeket valamely másik kollektív rendszerbe vagy egyéni rendszerbe vihet vissza (lásd a fenti 115. pontot).

124 A Der Grüne Punkt védjegy tehát egyszerre teszi lehetővé annak jelzését, hogy melyek a DSD-re bízott csomagolások, amelyek tekintetében a gyártók és forgalmazók az őket terhelő visszaváltási és hasznosítási kötelezettség alól mentesülnek, illetve a fogyasztó arról való tájékoztatása, hogy mit kell tennie, ami lehetővé teszi az érintett csomagolásgyártó vagy -forgalmazó által a DSD-re bízott feladat teljesítését. Következésképpen csupán azon csomagolásokon lehet feltüntetni az e rendszernek megfelelő Der Grüne Punkt logót, amelyek a DSD-rendszerbe tartoznak, mivel olyan csomagolásokról van szó, amelyek tekintetében a felperes szerződés útján jogszerűen felmenti az érintett gyártókat és forgalmazókat a rendelet értelmében fennálló visszaváltási és hasznosítási kötelezettségük alól. Ezen túlmenően az a tény, hogy a kérdéses csomagoláson csupán egy használandó visz-

szaváltási és hasznosítási rendszerre vonatkozó jelzés van feltüntetve, befolyásolhatja a végső fogyasztó magatartását, akit ezáltal nem lehetne a csomagolás másik rendszerbe való visszavitelét kérő egyéb jelzéssel megtéveszteni.

125 Ezen érvelésre támaszkodva a felperes arra hivatkozik, hogy díjazási rendszere az EK 82. cikk értelmében nem minősül erőfölénnyel való visszaélésnek, tekintettel arra, hogy e rendszer a DSD-rendszer által nyújtott visszaváltási és hasznosítási szolgáltatás ellenértékeként járó díjat kizárólag azokra a Der Grüne Punkt logót viselő csomagolásokra korlátozza, amelyek tekintetében a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó a rendelet értelmében fennálló kötelezettség alóli mentesítését kérte a DSD-től. Például ez azt jelenti, hogy ha a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó úgy dönt, hogy 100 csomagolást forgalmaz Németország területén, és e csomagolások felének visszaváltását és hasznosítását bízza a DSD-re, a Der Grüne Punkt logót 50 csomagoláson kell feltüntetnie a fogyasztó arról való tájékoztatása érdekében, hogy ezen 50 csomagolást a DSD-nek kell visszaváltania és hasznosítania, mivel ez utóbbira bízták e csomagolások kezelésének felelősségét. Amennyiben a gyártó vagy forgalmazó úgy dönt, hogy mind a száz forgalmazott csomagoláson feltünteti a logót, akkor az ez alapján kiszámított díjat kell megfizetnie – még akkor is, ha konkrétan csupán 50 csomagolás jut el a DSD-rendszerbe – tekintettel arra, hogy a DSD potenciálisan a Der Grüne Punkt logót viselő és a rendelet alkalmazásában reá bízott 100 csomagolás visszaváltására és hasznosítására kötelezett. A logóra vonatkozó felhasználási szerződés értelmében fizetendő díj tehát a Der Grüne Punkt logót viselő csomagolások számától függ.

126 Ugyan a felperes nem vitatja, hogy a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó jogosult a DSD-rendszert valamely másik kollektív rendszerrel vagy egyéni rendszerrel kombinálni nevezetesen annak érdekében, hogy elkerülje azon szolgáltatásért való díjfizetést, amelyet nem konkrétan a DSD-rendszer biztosít (lásd a fenti 46. pontot). Mindemellett ilyen esetben a felperes fenntartja, hogy a gyártónak vagy forgalmazónak kötelessége megkülönböztetni – mielőtt még a végső fogyasztóhoz kerülne a termék – azon csomagolásokat, amelyek a DSD-rendszerhez tartoznak azoktól, amelyek valamely másik rendszerhez tartoznak. A fenti példát folytatva ez azt jelentené, hogy a 100 forgalomba hozott csomagolás másik fele tekintetében a

gyártónak vagy forgalmazónak a csomagoláson megjelenő felhívással vagy egyéb megfelelő eszközzel fel kellene tüntetnie a másik kollektív rendszerben való részvételt, illetve valamely egyéni rendszerben való részvétel esetén köteles ügyelni arra, hogy a forgalmazó tájékoztassa a végső fogyasztót arról, hogy az utóbbi visszaviheti a csomagolást az eladási helyre. Mindenesetre a felperes úgy véli, hogy a Der Grüne Punkt logót a forgalmazó nem jogosult feltüntetni azon az 50 csomagoláson, amelynek tekintetében nem a DSD-rendszert veszi igénybe.

127 A felperes érvelését követve a Der Grüne Punkt logó kizárólagos jelleggel bír, és nem használható együttesen más, a DSD-rendszerrel versenyző rendszer felismerésére alkalmas jelzéssel. A Der Grüne Punkt logóval megjelölt csomagolások kizárólagosan a DSD-rendszerhez tartoznak, és más rendszerek nem vehetik azokat figyelembe.

128 Ezen érvelés alátámasztása, és a megtámadott határozat tartalmának cáfolása érdekében a felperes egyrészt arra hivatkozik, hogy a verseny milyen módon működik (lásd a 93. pont), amely a használt rendszerre tekintettel a csomagolások kizárólagos megjelölése alapján működhetne (lásd a 95. pontot), másrészt a rendeletre (lásd a 98–101. pontot), a védjegyjogra (lásd a 103–113. pontot), valamint a DSD-rendszer működésének sajátos követelményeire (lásd a 115. és 116. pontot) hivatkozik, amelyek a DSD-rendszer használata esetén megkövetelik a kizárólagos megjelölést.

iii) A vegyes rendszerek működési módjai

129 A felperes érvelésének vizsgálata arra vezeti az Elsőfokú Bíróságot, hogy ellenőrizze annak kiindulópontjait. Nevezetesen azt kell megállapítani, vajon – amint azt a

felperes állítja – a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó a Der Grüne Punkt logóval ellátandó csomagolások meghatározott mennyiségét bízza-e a DSD-re, és – amit a felperes vitat – hogy a DSD-re bízott csomagolások ezzel egy időben a DSD-rendszeren kívül más visszaváltási és hasznosítási rendszerhez is tartozhatnak-e.

130 A tárgyalás során az Elsőfokú Bíróság kérdéseket tett fel a feleknek a vegyes rendszerek működése tekintetében annak megértése érdekében, hogy milyen szerepe van magának a csomagolásnak, és még pontosabban a Der Grüne Punkt logót viselő csomagolásnak a rendeletben előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségek megvalósításában. A fenti kontradiktórius meghallgatás alapján az Elsőfokú Bíróság a következő megállapításokat tette.

131 Egyrészről meg kell jegyezni, hogy a csomagolási rendelet 6. cikkének I. mellékletében megállapított hasznosítási szintek a ténylegesen értékesített anyag visszaváltott és újrahasznosított összesített tömegének százalékában, és nem az érintett csomagolások számának, illetve fajtájának függvényében kerül kiszámításra, függetlenül attól, hogy a kollektív rendszerre utaló logót viselik-e, vagy sem. A rendelet 6. cikke I. melléklete 1. pontjának (1) bekezdése tehát úgy rendelkezik, hogy a csomagolásgyártóknak és -forgalmazóknak a forgalomba hozott csomagolások hasznosításával kapcsolatos követelményeknek meg kell felelniük, és ugyanezek a követelmények érvényesek a kollektív rendszerek működtetőire is azon csomagolásokkal kapcsolatosan, amelyek tekintetében a gyártók és a forgalmazók e rendszerekhez tartoznak. E tekintetben a rendelet 6. cikke I. melléklete 1. pontjának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a releváns csomagolási mennyiségek „az összesített tömeg százalékában" kerülnek meghatározásra, függetlenül attól, hogy a gyártó vagy a forgalmazó által forgalmazott csomagolásról van-e szó, vagy olyan csomagolásokról, amelyek tekintetében a gyártó vagy forgalmazó valamely kollektív rendszerben vesz részt. Ráadásul 2000. január 1-je óta az egyéni rendszerekre és a kollektív rendszerekre ugyanazon anyagonkénti hasznosítási szintek vonatkoznak (a megtámadott határozat (19) preambulumbekezdése).

132 Másrészről a fentiekből az következik, hogy csomagolásoknak a különböző rendszerek közötti, a csomagolásgyártó, illetve -forgalmazó döntése szerinti

elosztása nem előre meghatározott mennyiségű csomagolásra vonatkozik, hanem az e csomagolásoknak megfelelő anyag tömegétől függ. Gyakorlatban ez azt jelenti, hogy amennyiben a csomagolásgyártó úgy határoz, hogy a DSD-t bízza meg a műanyagból készült és Németországban forgalomba hozott csomagolások felének visszaváltásával és hasznosításával, a DSD-nek e csomagolások felének megfelelő mennyiségű ugyanolyan anyagot kell visszavennie és hasznosítania. A rendeletben előírt hasznosítási szinteknek való megfelelés érdekében a DSD-nek tehát azt kell bizonyítania a német hatóságokkal szemben, hogy az e gyártó által rábízott műanyag mennyiség 60%-át újrahasznosította (t.i. a műanyagra vonatkozó hasznosítási szint 60%). Továbbá amennyiben a gyártó bizonyítani tudja, hogy visszaváltási és hasznosítási kötelezettségét a forgalomba hozott műanyagmennyiség felével kapcsolatosan a DSD-re hárította át, ezenfelül azt is bizonyítania kell, hogy az adott anyag másik felének megfelelő fennmaradó mennyiséget valamely egyéni rendszer, illetve valamely másik kollektív rendszer útján visszaváltotta és hasznosította.

133 Harmadrészről attól a pillanattól, hogy a rendeletben előírt hasznosítási szintek teljesülnek, illetve a rendszerek közötti csomagolásmennyiségek elosztása az érintett anyag összesített tömege alapján, és nem önmagukban a csomagolások függvényében működik, annak a ténynek, hogy a Der Grüne Punkt logó feltüntetésre kerül-e rajtuk, vagy sem, nincs olyan szerepe, illetve jelentősége, amilyet a felperes tulajdonít neki. Ugyanis az a gyártó, illetve forgalmazó, amelyik úgy dönt, hogy a DSD-t bízza meg a Németországban forgalmazott csomagolásai egy részének visszaváltásával és hasznosításával, és e csomagolások másik részének visszaváltását és hasznosítását valamely egyéni rendszeren keresztül maga biztosítja, vagy valamely másik kollektív rendszert bíz meg ezzel, a csomagolások másik részének visszaváltása és hasznosítása során csupán a különböző érintett rendszerek közötti mennyiségeket kell elosztania, és a rendeletben előírt azonosítás feltételeit kell betartania anélkül, hogy – amint azt a felperes állítja – köteles lenne pontosan meghatározni a végső fogyasztó magatartását.

134 A tárgyalás során említett gyorséttermi lánc konkrét példáját említve, ez azt jelenti, hogy amikor a végső fogyasztó megvesz egy szendvicset, amely a hőmérséklet megőrzésére való csomagolásban kerül eladásra, ez a fogyasztó szabadon választhat aközött, hogy a terméket helyben fogyasztja-e el, és a csomagolást a gyorséttermi

lánc által saját egyéni rendszere keretében elhelyezett kukába dobja ki, vagy hazaviszi-e a terméket, hogy a csomagolást aztán a lakóhelye közelében található DSD-gyűjtőberendezések egyikébe dobja ki. Ezt a csomagolást tehát a gyorséttermi lánc által a rendeletben előírt kötelezettségek teljesítése érdekében javasolt kétféle gyűjtő- és hasznosítási rendszerben lehet elhelyezni.

135 A felperes állításával szemben (lásd a 112. pontot) az a tény, hogy a kérdéses csomagoláson esetlegesen feltüntették-e a Der Grüne Punkt logót, vagy sem, miközben azt valamely másik rendszer is visszaválthatja és hasznosíthatja, nem veszélyezteti a DSD-rendszer megfelelő működését, tekintettel arra, hogy a felperes és a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó között létrejött szerződéses viszonyban jelentőséggel bíró tényező annak biztosítása, hogy a forgalomba hozott és hasznosítandó anyagmennyiségek a rendeletben előírt hasznosítási szintek elérése érdekében ténylegesen visszaváltásra és hasznosításra kerüljenek. Amint azt előzőleg már kifejtettük, e szinteknek a DSD-rendszer általi betartása nem azon múlik, hogy a kérdéses csomagoláson feltüntetésre kerül-e a Der Grüne Punkt logó, vagy sem.

136 Ugyanígy abban az esetben, amikor a gyorséttermi lánc 100 tonna műanyagot hoz forgalomba az adott évben, és az előző év eredményeinek ismeretében tisztában van azzal, hogy a 100 tonnából 50 tonna a saját egyéni rendszerébe kerül vissza, meg kell bíznia valamely kollektív rendszert annak bizonyítása érdekében, hogy a rendeletben előírt kötelezettségeknek megfelelően a fennmaradó 50 tonna forgalomba hozott műanyag ugyancsak visszaváltásra és hasznosításra kerül majd. Amennyiben a gyorséttermi lánc fogyasztóinak magatartása megfelel a mennyisége fenti elosztásának, vagyis 50 tonna műanyag az egyéni rendszeren keresztül, a másik 50 tonna műanyag pedig valamely kollektív rendszer révén kerül visszaváltásra és hasznosításra, a különböző rendszerek elérik majd a rájuk vonatkozó hasznosítási szinteket.

137 Amennyiben viszont a gyorséttermi lánc fogyasztóinak magatartása nem felel meg a mennyiségek előrevetített elosztásának, a tényleges helyzet figyelembevétele

érdekében korrekciós mechanizmusokat kell bevezetni. Például, ha csupán 10 tonna műanyag kerül vissza az egyéni rendszerbe, a gyorséttermi láncnak a hiányzó 40 tonna műanyagot vissza kell vásárolnia azon rendszerektől, amelyek pontosan a 40 tonna összegyűjtött műanyag miatt többletmennyiségekkel rendelkeznek. Ugyanígy, ha 90 tonna műanyag kerül vissza az egyéni rendszerbe, a gyorséttermi lánc kérheti az érintett kollektív rendszertől, hogy csökkentse a díj mértékét abban az esetben, ha a gyorséttermi lánc bizonyítja, hogy a kollektív rendszerre bízott 50 tonnából 40 tonnát saját maga váltott vissza és hasznosított. Ezek a helyreigazítási lehetőségek biztosítják, hogy az összes rendszer teljesítse a rendeletben előírt kötelezettségeket, miközben kizárólag a ténylegesen nyújtott szolgáltatás kerül kifizetésre.

138 Ezek, a szerződés alapján valamely rendszerre bízott mennyiségekkel kapcsolatos, a hulladékgyűjtés és -hasznosítás konkrét eredményeitől függő helyreigazítási lehetőségek abban az esetben is fennállnak, ha a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó úgy dönt, hogy egyszerre több kollektív rendszerrel köt szerződést, mint például a DSD-rendszerrel, illetve a Landbell-rendszerrel. Mellékesen megjegyzendő, hogy ezeket a helyreigazítási lehetőségeket a tárgyalás alatt hivatkozott kompenzációs megállapodásban rögzítették, amely lehetővé teszi a különböző rendszerek üzemeltetői számára, hogy az általuk megbízott hulladékgyűjtő vállalkozások által hasznosított anyagok mennyiségét – azon anyagmennyiségek figyelembevételével, amelyekért a csomagolásgyártókkal és -forgalmazókkal kötött szerződés alapján felelősséggel tartoznak – maguk között elosszák.

139 Következésképpen a fentiekből kitűnik, hogy a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó nem a Grüne Punkt logóval ellátandó csomagolások meghatározott mennyiségét bízza a DSD-re, hanem inkább olyan mennyiséget, amelyet a gyártó vagy forgalmazó Németországban forgalomba hoz majd, és amelynek visszaváltását és hasznosítását a DSD-rendszerre kívánja bízni. Így tehát a csomagolásgyártónak vagy -forgalmazónak lehetősége van a rendeletben rögzített hasznosítási szinteknek való megfelelés érdekében vegyes rendszert igénybe venni.

iv) A felperesnek a megtámadott határozatban kifejtett elemzéssel kapcsolatos kifogásai

140 A vegyes rendszerek működésének gyakorlati módjaira vonatkozó alábbi ismertetés lehetővé teszi a felperes által a megtámadott határozatban kifejtett elemzéssel kapcsolatos kifogások jelentőségének értékelését.

141 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat kizárólag a logóra vonatkozó felhasználási szerződés díjazásra vonatkozó rendelkezéseit minősíti visszaélésszerűnek (vagyis a szerződés 4. cikkének (1) bekezdését és 5. cikkének (1) bekezdését). A megtámadott határozat tehát nem kifogásolja azt a tényt, hogy a szerződés 3. cikkének (1) bekezdésében arra kötelezik a DSD-rendszert használni szándékozó gyártót vagy forgalmazót, hogy a bejelentett és németországi nemzeti fogyasztásra szánt csomagolások mindegyikén tüntesse fel a Der Grüne Punkt logót. Ezzel szemben a Bizottság erőfölénnyel való visszaélésnek minősíti a DSD azon magatartását, miszerint a Németországban forgalmazott, a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, miközben bizonyított, hogy azon csomagolásmennyiség tekintetében, amelyet a gyártók és forgalmazók valamely kollektív rendszeren vagy egyéni rendszeren keresztül váltanak vissza és hasznosítanak, a rendeletben előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségek másik kollektív rendszer, illetve egyéni rendszer révén teljesülnek.

– A Der Grüne Punkt logó összes csomagoláson történő feltüntetése szükségének hiányáról, mivel a vegyes rendszer használata esetén lehetőség van a használt rendszertől függő szelektív megjelölésre

142 Először is a felperes azon érvével kapcsolatosan, miszerint nem szükséges, hogy vegyes rendszer használata esetén a csomagolás a Der Grüne Punkt logót viselje,

tekintettel arra a lehetőségére, hogy a Der Grüne Punkt védjegynek a csomagoláson való feltüntetése vagy fel nem tüntetése annak függvényében történik, hogy a megjelölés mely használt rendszerre utal, az előzőekből megállapítható, hogy a rendelet egyetlen rendelkezése sem írja elő a csomagolások szelektív megjelölését.

143 Ráadásul, amint az a megtámadott határozatban kifejtésre kerül (a megtámadott határozat (103)-(107) preambulumbekezdése), a csomagolásoknak a használt rendszertől függő szelektív megjelölése a gyártók és forgalmazók részére – akik Európában egységes csomagolásban kívánják termékeiket forgalomba hozni, illetve vegyes rendszereket kívánnak igénybe venni – jelentős többletköltséggel járna, mivel a fenti esetben a termékek csomagolósorokra kerülésének szakaszában kellene elkezdeni a csomagolásokat a fentieknek megfelelően szétválasztani és megjelölni, továbbá a csomagolások forgalmazását egészen azoknak a végső fogyasztók általi visszaviteléig kellene ellenőrizni. Ráadásul mindezen erőfeszítések nagy valószínűséggel hiábavalóak lennének, tekintettel arra, hogy a végső fogyasztó – és nem a gyártó vagy a forgalmazó – dönti el, miként történjen a csomagolás visszaváltása és hasznosítása. Mindenesetre a felperes érvelésében nem vitatja, hogy a szelektív megjelölés azzal járna, hogy a gyártókat és forgalmazókat elriasztaná a DSD-rendszeren kívüli, egyéb rendszerek használatától, és a DSD-nek éppen ezt a magatartását minősíti a megtámadott határozat visszaélésszerűnek (a megtámadott határozat (114) és (115) preambulumbekezdése).

144 Végül meg kell említeni, hogy a felperes által hivatkozott szelektív megjelölésre vonatkozó példák nem tartoznak a megtámadott határozat hatálya alá, mivel azok olyan ágazatokra vonatkoznak, amelyeknél a kérdéses csomagolások – szakmai ügyfeleknek szánt – része a felperes tevékenységi körén kívül esik, ugyanis az utóbbi a végső fogyasztóknak szánt csomagolások kezelésével foglalkozik.

145 Meg kell tehát állapítani, hogy a felperes által javasolt szelektív megjelöléssel kapcsolatos megoldásról a rendelet nem rendelkezik, és nem teszi lehetővé a megtámadott határozatban meghatározott erőfölénnyel való visszaélés megszüntetését.

– A verseny kiszorításának hiányára vonatkozó érvekről

146 Másodszor is a felperes azon érveivel kapcsolatosan, miszerint a DSD-nek a jogvita tárgyát képező magatartása nem szorítja ki a versenyt, mivel az egyéni rendszerekre bízott csomagolások mennyisége 1997 és 2000 között 60%-kal nőtt, és a DSD egyes ügyfelei az ő rendszeréről valamely másik kollektív rendszerre tértek át (lásd a fenti 95. pontot), meg kell jegyezni, hogy ezen adatok nem a részben a DSD-rendszert, részben pedig valamely másik kollektív rendszert vagy egyéni rendszert használó vegyes rendszerekre vonatkoznak.

147 Ráadásul a felperes által hivatkozott egyéni rendszerekre bízott mennyiségek a Bizottság viszonválaszában közölt adatokhoz képest nem tűnnek meghatározónak, mivel 1997-ben ténylegesen nagyon kis mennyiségű csomagolást ártalmatlanítottak az egyéni rendszerek, és 2000-ben is csupán 333 000 tonnát gyűjtöttek össze az egyéni rendszerek, amely csupán 6%-a a DSD-rendszer keretében ebben az évben összegyűjtött 5,5 millió tonnás mennyiségnek.

148 Mindenesetre ezek az adatok nem vonhatják kétségbe a Bizottságnak a megtámadott határozatban kifejtett azon értékelését, miszerint a DSD azon magatartása, hogy a Németországban forgalmazott, a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, miközben bizonyított, hogy bizonyos csomagolásokat valamely másik kollektív rendszeren, illetve egyéni rendszeren keresztül váltottak vissza és hasznosítottak, az EK 82. cikk értelmében erőfölénnyel való visszaélésnek minősül.

149 Az egyéni rendszerek fejlődésére, valamint egyes ügyfeleknek a DSD-rendszerről valamely másik kollektív rendszerre való áttérésére vonatkozó érvet tehát el kell utasítani.

– A rendelet célkitűzései biztosításának szükségességéről

150 Harmadszor, a rendelet célkitűzései biztosításának szükségességével kapcsolatosan, amely lehetővé tenné a felperes számára, hogy a felperes arra kötelezze használóit, hogy a DSD-rendszerre bízott csomagolásokon kizárólag a Der Grüne Punkt logó kerüljön feltüntetésre (lásd a fenti 98–101. pontot), a vegyes rendszerek működésének gyakorlati módjaira vonatkozó ismertetésből kiderül, hogy a rendelet vegyes rendszerek használata esetén nem rendelkezik ilyenfajta kizárólagosságról. Ráadásul e gyakorlati működési módok vizsgálata alapján megállapítható, hogy a logó feltüntetésének nincs olyan jelentősége, mint amilyet a felperes tulajdonít neki, mivel a rendeletben szabályozott visszaváltási és hasznosítási kötelezettségek betartása érdekében elérendő hasznosítási szintek az összegyűjtött anyag, és nem a csomagolásokon feltüntetett védjegy függvényében kerülnek kiszámításra.

151 A végső fogyasztó szerepe kapcsán meg kell jegyezni, hogy a felperes is elismeri, hogy képtelenség előzetesen teljes pontossággal meghatározni, hogy a konkrét csomagolásokat ténylegesen a DSD-rendszer fogja-e ártalmatlanítani. Ráadásul a felperes nem vitathatja érdemlegesen, hogy amikor a Bizottság azt szerette volna megtudni, vajon igaz-e, hogy a „csomagolási rendelet értelmében a fogyasztó szabadon választhat, hogy a csomagolást az üzletben hagyja-e, vagy oda viszi-e vissza, illetve azt a lakóhelye közelében lévő gyűjtőhelyre viszi-e ártalmatlanítani", a német hatóságok a fenti kérdésére azt válaszolták, hogy „csomagolási rendelet nem tartalmaz konkrét rendelkezéseket, amelyek a végső fogyasztót a [csomagolás] visszavitelére kötelezné", és hogy „a Bizottság kérdésében foglalt feltételezés tehát helyes" (lásd a német hatóságok észrevételeit, illetve az 1.b.aa. kérdésre adott választ, amelyet a megtámadott határozat 9. oldalának alján található (20) preambulumbekezdés is idéz). Ezzel kapcsolatosan a felperes nem állíthatja, hogy a „lakóhely közelében történő ártalmatlanítás" nyilvános hulladékártalmatlanító-rendszeren keresztüli ártalmatlanításra és nem a kollektív rendszer révén történő ártalmatlanításra vonatkozik, mivel a Bizottság által feltett 1.a. kérdés címéből – amely a rendeletben előírt hasznosítási szintek betartásának eszközeire vonatkozik – és a

német hatóságok által az 1.a. kérdésre tett észrevételek tartalmából – amely azt határozza meg, hogy a végső fogyasztóhoz közeli hulladékgyűjtés a kollektív rendszerek révén történik – világosan kitűnik, hogy ez a fogalom a rendelet 6. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „kollektív rendszer" fogalmára utal vissza.

152 Következésképpen a felperes által kifejtett egyetlen érv sem vonhatja kétségbe a megtámadott határozatot a tekintetben, hogy az azt állapítja meg, hogy a rendelet vegyes rendszer esetén a fogyasztóra bízza annak eldöntését, hogy melyik rendszerbe viszi vissza a csomagolást (a megtámadott határozat (138), (141) és (145) preambulumbekezdése).

153 Egyébiránt annak lehetősége kapcsán, hogy a fogyasztó tájékoztatást kapjon arról, hogy a csomagolást több rendszer is visszaválthatja és hasznosíthatja, a megtámadott határozatból kiderül (a megtámadott határozat (141) és (145) preambulumbekezdése), hogy a rendeletben előírt különböző tájékoztatási módok – vagyis kollektív rendszerek esetén a címkézés vagy egyéb megfelelő eszköz (a rendelet 6. cikke I. melléklete 4. pontjának (2) bekezdése), illetve az egyéni rendszerek esetén a csomagolás eladási helyre való visszavitele lehetőségének feltüntetése (a rendelet 6. cikke (1) bekezdésének harmadik mondata) – lehetővé teszik a végső fogyasztónak a kérdéses csomagolás visszavitelével kapcsolatosan javasolt különböző megoldásokról való tájékoztatását, ám ez nem igazolja a felperes érvelését, miszerint a Der Grüne Punkt logó csomagoláson való feltüntetése megakadályozná, hogy azt valamely másik rendszer váltsa vissza és hasznosítsa.

154 Ezzel kapcsolatosan emlékeztetni kell arra, hogy a rendelet nem rendelkezik arról, hogy a Der Grüne Punkt logót nem lehet feltüntetni a versenytárs kollektív rendszerek vagy egyéni rendszerek által összegyűjtött csomagolásokon, amennyiben a DSD-rendszerrel együtt használt rendszer felismerhetőségével kapcsolatosan a rendeletben előírt feltételeket egyébként betartják. Ezek a jelzések egyszerre is feltüntethetők, mivel ugyanazon csomagolás egyszerre több rendszerhez is tartozhat. A Bizottság helyesen értelmezi a fentiek szerint a német hatóságok által észrevételeikben meghatározott átláthatósági kötelezettség tartalmát, miszerint világosan meg kell jelölni – mind a fogyasztók, mind a hatóságok részére –, hogy

melyek az eladási helyen vagy ezek közelében visszaváltandó csomagolások, és melyek azok, amelyekre e kötelezettség nem vonatkozik (lásd a német hatóságok észrevételeit, a 2.a. kérdésre adott válasz utolsó mondatát, valamint a megtámadott határozat (20), (141) és (142) preambulumbekezdését).

155 A rendelet célkitűzései biztosításának szükségességére vonatkozó érveket tehát el kell utasítani.

– A védjegyjogra vonatkozó indokolásokról

156 Negyedszer, a felperesnek a védjegyjogra vonatkozó érveivel kapcsolatosan (lásd a fenti 103–113. pontot) meg kell jegyezni, hogy az a tény, hogy a Der Grüne Punkt logó és a rendelet 6. cikke I. melléklete 4. pontjának 2) bekezdése értelmében vett másik rendszert jelölő „megfelelő eszköz" feltüntetése két kollektív rendszer együttes használata esetén a csomagoláson együtt szerepelnek, és az a tény, hogy a DSD-rendszer és valamely egyéni rendszer használata esetén a Der Grüne Punkt logó feltüntetése, illetve annak jelzése, hogy a csomagolást az üzletbe is vissza lehet vinni, nem veszélyezteti a DSD védjegyének lényeges funkcióját (lásd e tekintetben a Bíróság 238/87. sz. Volvo-ügyben 1988. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 1988., 6211. o.] 9. pontját, valamint a fent hivatkozott Magill-ítélet 49. és 50. pontját; az Elsőfokú Bíróság T-198/98. sz., Micro Leader kontra Bizottság ügyben 1999. december 16-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-3989. o.] 56. pontját). Amint arra a megtámadott határozat emlékeztetett, a Kammergericht Berlin 1994. június 14-i ítéletéből kitűnik, hogy ez a védjegy „az érintett szolgáltatással kapcsolatosan annak kifejezésére szorítkozik, hogy az a termék, amelyen feltüntetésre került, a DSD-rendszeren keresztül ártalmatlanítható" anélkül, hogy a nyújtandó szolgáltatás minőségével kapcsolatos felvilágosítást nyújtana (a megtámadott határozat (145) preambulumbekezdése). Ráadásul abban az esetben, ha a csomagolások egy részét a DSD versenytársára bízzák, a fogyasztó szabadon választhat, hogy a csomagolást a DSD-rendszerrel vagy a versenytárs rendszerrel hasznosíttatja.

157 Vagyis mivel a Der Grüne Punkt logó funkciója annak a lehetőségnek a felismerhetővé tétele, hogy a kérdéses csomagolást a DSD-rendszeren keresztül lehet ártalmatlanítani, továbbá a logó valamely másik, egyéni vagy versenytárs kollektív rendszeren keresztül történő ártalmatlanítási lehetőségről való tájékozódást lehetővé tevő egyéb jelzésekkel vagy mechanizmusokkal együttesen is feltüntethető, a felperes nem állíthatja, hogy a megtámadott határozat aránytalan veszélyt jelentene a védjegyjogra, vagy legalábbis ez nem olyan veszély, amely az EK 82. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélés elkerülésének szükségességével ne lenne indokolható.

158 E tekintetben a felperes azon kifogása, amely a Kammergericht Berlin ítéletének a megtámadott határozatban való felhasználására vonatkozik (lásd a fenti 109. pontot), irreleváns. Ez a kifogás csupán azt a sajátos jogi hátteret tárja fel, amelyben a Kammergericht Berlin elutasítja azt az érvet, miszerint a Der Grüne Punkt a hulladékártalmatlanítási szolgáltatás minőségét jelzi, miközben nem vonja kétségbe a Bizottság által levont végkövetkeztetést, vagyis azt, hogy a fogyasztót a különböző visszaváltási és hasznosítási rendszerekkel kapcsolatos magatartásról tájékoztató különböző jelzéseket ugyanazon a csomagoláson is fel lehet tüntetni. A fent hivatkozott gyorséttermi lánc példája jól érzékelteti a Der Grüne Punkt védjegy konkrét jelentését olyan esetben, amikor azt olyan csomagoláson tüntetik fel, amelynek összegyűjtése és hasznosítása valamely másik rendszer feladata is lehet.

159 A felperes által benyújtott közvélemény-kutatásokra vonatkozó érvekkel kapcsolatosan (lásd a fenti 110. pontot) meg kell jegyezni, hogy e vizsgálatok eredményei nem vonják kétségbe a megtámadott határozatban kifejtett okfejtést. Ugyanis logikus, hogy a fogyasztók a csomagoláson feltüntetett Der Grüne Punkt logót annak jelzéseként értelmezik, hogy e csomagolást a lakóhelyük közelében lévő hulladékgyűjtő-berendezésekben helyezhetik el. Mindemellett ez nem teszi lehetővé a fogyasztók azon csomagolással kapcsolatos reakciójának megismerését, amelyen több kollektív rendszert jelölő különböző logók vannak feltüntetve. A Bizottság és a beavatkozó felek ezzel kapcsolatosan megjegyzik – amelyet a tárgyalás során meg is

erősítettek –, hogy az e rendszerek által használt hulladékgyűjtő-berendezések általában ugyanazok, és hogy a fogyasztó az esetek nagy részében a csomagolásokat a használt anyagnak, és nem a csomagoláson feltüntetett logónak megfelelően helyezi el. Továbbá azon vegyes rendszer esetén, amikor a DSD-rendszert és az egyéni rendszert kombinálják, az a megállapítás, miszerint a fogyasztók 48,4%-a nem érti a két rendszerre való utalást, irreleváns, tekintettel arra, hogy e számadat csupán a fogyasztó vegyes rendszer esetén fennálló szabad választását jelzi, és ezért nem képezhet ellentmondást, amint azt a fent vizsgált gyorséttermi lánc példája is érzékelteti.

160 Ezen túlmenően meg kell jegyezni, hogy a védjegy célközönségének megtévesztésére vonatkozó érv (lásd a fenti 111. pontot) nem elfogadható, mivel a logóra vonatkozó felhasználási szerződés csupán az említett logó használóit, vagyis azokat a csomagolásgyártókat és -forgalmazókat érinti, amelyek a DSD-rendszert használják, és nem a fogyasztókat.

161 Végül fel kell hívni a figyelmet arra, hogy ha elfogadnánk a felperes által követelt kizárólagosságot, ez azzal a következménnyel járna, hogy a gyártók és forgalmazók nem vehetnének igénybe semmilyen vegyes rendszert, és legitimálná azt a lehetőséget, hogy a felperes díjat szedjen olyan szolgáltatásért, amelyről az érintettek bizonyították, hogy konkrétan nem került teljesítésre, mivel e szolgáltatás teljesítését a megtámadott határozat 1. cikkben meghatározott lehetőségek alapján valamely másik kollektív rendszerre vagy egyéni rendszerre bízták.

162 A védjegyjogra vonatkozó érveket tehát el kell utasítani, mivel a Der Grüne Punkt védjegy nincs veszélyeztetve a vegyes rendszerek használata esetén.

– A DSD-rendszer megfelelő működéséről

163 Végül a DSD-rendszer megfelelő működése tiszteletben tartásának szükségességére vonatkozó érvekkel kapcsolatosan (lásd a fenti 115. és 116. pontot), a fentiekből kitűnik, hogy e működést a vegyes rendszerek működése nem akadályozza meg. Mindenesetre még a DSD-rendszer működésének sajátos követelményei sem indokolhatják a felperesnek a Bizottság által hivatkozott, a Bundesgerichtshof által a BäKo-ügyben hozott ítéletben és az Oberlandesgericht Düsseldorf által a Hertzel-ügyben hozott ítéletben tanúsított magatartását (lásd a fenti 116. és 118. pontot), a Bizottságnak benyújtott különböző panaszokat (a megtámadott határozat (3) és (6) preambulumbekezdése), valamint a DSD keresetében eredetileg kifejtett elvet (lásd a fenti 115. pontot), miszerint a DSD a Németországban forgalmazott, a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, miközben bizonyított, hogy bizonyos csomagolásokat valamely másik kollektív rendszeren, illetve egyéni rendszeren keresztül váltottak vissza és hasznosítottak.

v) Végkövetkeztetés

164 A fentiekből kitűnik, hogy a megtámadott határozatban kifejtetteknek megfelelően sem a német csomagolási rendelet, sem a védjegyjog, sem a DSD-rendszer működésének sajátos szükségletei nem jogosítják fel a felperest arra, hogy a Németországban forgalmazott, a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után díjfizetést írjon elő, miközben bizonyított, hogy bizonyos csomagolásokat nem a DSD-rendszeren keresztül váltottak vissza és hasznosítottak.

165 Következésképpen az első jogalapot el kell utasítani.

2. *A 17. rendelet 3. cikkének, illetve az arányosság elvének megsértésére vonatkozó második jogalapról*

166 A felperes arra hivatkozik, hogy a 17. rendelet 3. cikke értelmében a Bizottság határozatban kötelezheti az érintett vállalkozást a jogsértés megszüntetésére. A jogsértés megszüntetését elrendelő határozatnak tiszteletben kell tartania az arányosság elvét, és következésképpen csak olyan határozatot hozhat, amely nem lépi túl a jogsértés megszüntetése, valamint a megsértett szabályok értelmében jogszerű állapot visszaállítása tekintetében arányos és szükséges mértéket (az Elsőfokú Bíróság T-76/89. sz., ITP kontra Bizottság ügyben 1991. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1991., II-575. o.] 80. pontja, valamint a T-7/93. sz., Langnese-Iglo kontra Bizottság ügyben 1995. június 8-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1533. o.] 209. pontja). A jelen ügyben a megtámadott határozat 3., 4. és 5. cikkében előírt intézkedések nem felelnek meg e követelményeknek.

a) A szelektív megjelölésről

167 A felperes lényegében azt hozza fel, hogy a csomagolásoknak a használt rendszertől függő szelektív megjelölése megfelelőbb, mint a megtámadott határozatban előírt kötelezettség.

168 A felperes megjegyzi, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban kijelenti, hogy a DSD ügyfelei tekintetében az egységes csomagolások szelektív címkézése (a Der Grüne Punkt védjeggyel vagy anélkül) „az esetek nagy részében a gazdasági realitással szemben nem állná meg a helyét" (a megtámadott határozat (103) preambulumbekezdése). Tehát semmiféle kényszerengedély sem írható elő azon esetekben, amikor a szelektív címkézés a tényleges gazdasági valóság alapján lehetséges. Ilyen esetekben az erőfölénnyel való visszaélés már önmagában kizárt, és ezért a megtámadott határozat 3. cikkében és 4. cikkének (1) bekezdésében előírt intézkedések aránytalanok.

169 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozat olyan eseteket határoz meg, amikor a csomagolások mind egyformák, és kifejti azokat az indokokat, amelyek miatt nem lenne életszerű a csomagolásgyártókkal és -forgalmazókkal szemben megkövetelni, hogy csomagolásaikat azon rendszer szerint különböztessék meg, amelybe azok tartoznak.

170 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy a megtámadott határozat az erőfölénnyel való visszaélés meghatározásának szakaszában megvizsgálta a DSD azon érvelését, miszerint a rendszerét igénybe vevő csomagolásgyártóknak és -forgalmazóknak akár meg is kellene tiltani, hogy a Der Grüne Punkt logót feltüntessék olyan csomagolásaikon, amelyek nem a DSD-rendszerbe tartoznak. A megtámadott határozat szerint a csomagolásoknak az ártalmatlanításukra használt rendszer szerinti szelektív megjelölése nem minősül olyan megfelelő megoldásnak, amely lehetővé tenné a csomagolásgyártók és -forgalmazók részére az egyéni rendszerek, vagy valamely másik kollektív rendszer DSD-rendszerrel történő együttes használatát. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy ez a termelés és forgalmazás terén jelentős többletköltséggel járna (a megtámadott határozat (104) és (105) preambulumbekezdése), hogy nagyon nehéz, ha nem lehetetlen a csomagolás útjának a forgalmazási láncban történő ellenőrzése (a megtámadott határozat (106) preambulumbekezdése), továbbá mind az egyéni rendszer, mind a kollektív rendszer esetén a fogyasztó dönti el, hogy hova viszi vissza a csomagolást (a megtámadott határozat (107) preambulumbekezdése).

171 Ezen háttérben kell a megtámadott határozatnak felperes által idézett részletét értelmezni, miszerint a Der Grüne Punkt logó feltüntetésének megtiltása olyan csomagolások tekintetében, amelyek nem tartoznak a DSD-rendszerbe, „az esetek nagy részében a gazdasági valósággal szemben nem állná meg a helyét" (a megtámadott határozat (103) preambulumbekezdése).

172 Továbbá ebből az értékelésből nem vezethető le az, hogy a megtámadott határozat 3–5. cikkében előírt intézkedések aránytalanok. Ezek az intézkedések ugyanis a DSD arra való kötelezésére szorítkoznak, hogy ne követeljen díjfizetést a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után, amennyiben bizonyított, hogy e csomagolások

egy részét valamely másik rendszer váltotta vissza és hasznosította. Amint az a vegyes rendszerek működési módjainak az első jogalap keretében végzett vizsgálataiból kiderül (lásd a fenti 131–138. pontot), a rendszerek közötti verseny alapja a hasznosítandó anyagmennyiség, és nem a csomagolások előre meghatározott mennyisége, amely utóbbi – a szelektív megjelölés révén – kizárólag vagy az egyik, vagy a másik rendszerhez tartozhatna. Ráadásul a kérdéses intézkedések nem veszélyeztetik aránytalanul a DSD érdekeit, mivel az utóbbi továbbra is jogosult a díjazásra azon szolgáltatás tekintetében – vagyis a rendszeréhez csatlakozó csomagolásgyártók és -forgalmazók által rábízott anyagmennyiségek visszaváltásáért és hasznosításáért –, amelyet ténylegesen biztosít.

173 Ennélfogva abból, hogy elméletileg lehetséges a logó csomagolásokon történőn szelektív feltüntetése, nem következik, hogy a fent hivatkozott intézkedéseket meg kellene semmisíteni, mivel ez a megoldás költségesebb, és a csomagolásgyártók és -forgalmazók részére nehezebben megvalósítható, mint a megtámadott határozat 3–5. cikkében meghatározott intézkedések, amelyek csupán a DSD által kínált szolgáltatásért járó díjazást a rendszere által ténylegesen nyújtott szolgáltatás mértékére kívánják korlátozni.

174 Végül, ha elfogadjuk a szelektív megjelölés elvét, ennek hatásaként a Bizottság továbbra is lehetővé tenné a DSD részére, hogy erőfölényével visszaéljen, mivel az ezen megoldással kapcsolatos költségek, valamint a megvalósításával kapcsolatos gyakorlati nehézségek elriaszthatják a DSD ügyfeleit attól, hogy csomagolásaik egy részének (1. és 2. sz. eset) vagy egészének (3. sz. eset) Németországban történő visszaváltására és hasznosítására egyéb rendszert vegyenek igénybe.

175 Következésképpen az első kifogást el kell utasítani.

b) A kényszerengedély időkorlátozás nélküli előírásáról

176 A felperes fenntartja, hogy a megtámadott határozat 3. cikke és 4. cikkének (1) bekezdése aránytalan, mert arra kötelezik a DSD-t, hogy harmadik személyeknek adjon időkorlátozás nélküli licencet a Der Grüne Punkt védjegy használatára, még akkor is, ha e személyek nem is vesznek részt a DSD-rendszerben, miközben az ezzel kapcsolatosan nyújtott kizárólagos indokolás arra hivatkozik, hogy a jogvita tárgyát képező szerződéses rendelkezések megnehezítik a piacra lépést (lásd a megtámadott határozat (115) preambulumbekezdése). A kényszerengedélyt tehát csupán annyi időre lehetne előírni, amennyi idő a versenytársak piacra lépéséhez szükséges.

177 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a felperes potenciális versenytársai újra kiszorulnának a piacról, amennyiben megint díjat kellene fizetniük a DSD-rendszerből kivont mennyiségekért.

178 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy a megtámadott határozat az EK 82. cikkel kapcsolatos értékelése során úgy ítélte meg, hogy a DSD azon magatartása, miszerint a Németországban forgalmazott Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után díjfizetést ír elő, kihasználással megvalósuló visszaélésnek minősül, és megakadályozza a piacra lépést (a megtámadott határozat (110)–(135) preambulumbekezdése és a megtámadott határozat 1. cikke). A határozat szerint a DSD nem követelhet díjfizetést olyan esetben, amikor a DSD-rendszert csupán a Németországban forgalmazott csomagolások egy részének tekintetében igénybe vevő csomagolásgyártók és -forgalmazók bizonyítják, hogy a rendeletben előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségeiket valamely versenytárs kollektív rendszer, illetve egyéni rendszer útján teljesítik (1. és 2. sz. eset). Továbbá a DSD nem követelhet díjfizetést olyan esetben, amikor azon csomagolásgyártók és -forgalmazók, akik a DSD-rendszert Németországban nem veszik igénybe, ám ebben az országban olyan szabványcsomagolásokat hoznak forgalomba, amelyet olyan másik tagállamban is forgalmaznak, ahol a Der Grüne Punkt logót használó visszaváltó

rendszerben vesznek részt, bizonyítják, hogy a rendeletben előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségeiket valamely versenytárs kollektív rendszer, illetve egyéni rendszer útján teljesítik (3. sz. eset).

179 A Bizottság az EK 82. cikk megsértésének megszüntetése érdekében kötelezi a DSD-t a megtámadott határozat 3. cikkében, valamint 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségek betartására.

180 E kötelezettségek tehát nem harmadik személyekre vonatkoznak, hanem azokra a csomagolásgyártókra és -forgalmazókra, akik vagy a logóra vonatkozó felhasználási szerződés keretében a DSD szerződő felei (lásd a 3. cikket, amely az 1. és 2. sz. esetre vonatkozik), vagy a Der Grüne Punkt védjegynek megfelelő logót használó visszaváltó- és hasznosítórendszer keretében e védjegy használati licencjogosultjai (lásd a 4. cikket, amely a 3. sz. esetet tárgyalja).

181 Továbbá e kötelezettségeknek nem az a céljuk, arra kötelezzék a DSD-t, hogy harmadik személyeknek időkorlátozás nélküli licencet adjon a Der Grüne Punkt védjegy használatára, csupán a DSD arra való kötelezésére szorítkoznak, hogy ne követeljen díjfizetést a Der Grüne Punkt logót viselő összes csomagolás után, amennyiben bizonyított, hogy e csomagolások egy részét valamely másik rendszer váltotta vissza és hasznosította.

182 Következésképpen mindaddig, amíg a Der Grüne Punkt logó használói bizonyítják, hogy azon mennyiségeket, amelyek tekintetében nem a DSD-rendszert veszik igénybe, ténylegesen azok a kollektív vagy egyéni rendszerek váltották vissza, illetve hasznosították, amelyeket ezzel megbíztak, a felperes nem hivatkozhat arra, hogy aránytalan annak követelése, hogy ne kelljen részére olyan szolgáltatásért fizetni, amelyet nem teljesített.

183 Következésképpen a második kifogást el kell utasítani.

c) Az előzetes szolgáltatási kötelezettségről

184 A felperes kijelenti, hogy a megtámadott határozat 3. cikkének első mondatából, 4. cikkének (1) bekezdéséből, valamint 5. cikkének (2) és (3) bekezdéséből kitűnik, hogy a logó használói egyszerűen megtagadhatják a Der Grüne Punkt védjegy használatáért járó díjfizetést arra hivatkozva, hogy csomagolásaik egy része tekintetében a továbbiakban nem áll szándékukban a DSD-rendszert használni, és hogy a rendeletből eredő kötelezettségeiket valamely másik egyéni ártalmatlanítási megoldáson keresztül fogják teljesíteni. A megtámadott határozat 5. cikkének (3) és (7) bekezdése megtiltja a felperes számára, hogy a rendeletben meghatározott időpont (vagyis a következő év május 1-je) előtt szakértői tanúsítványt követeljen, vagy egyéb igazolást kérjen. Ez az intézkedés aránytalan, és a kockázatok aránytalan elosztásához vezet, mivel a felperesnek le kellene mondania a díj előzetes megfizetéséről, és e díjfizetést bizonyítási eljárástól kellene függővé tennie, amelyre csupán tizenhat hónappal később kerülne sor, miközben ezen időszak alatt a DSD-t terhelné ügyfele fizetőképességének kockázata.

185 A Bizottság azzal érvel, hogy azon esetben, amelyben a csomagolások majdnem teljes egészét kivonnák a DSD-rendszerből, kevéssé valószínű az ehhez kapcsolódó bizonyítási kötelezettségek miatt. Ráadásul az „előzetes szolgáltatásnyújtás" kifejezés pontatlan, tekintettel arra, hogy a felperes csupán akkor jogosult utólagos díjbeszedésre, ha az egyéb hulladékgyűjtő-rendszertek nem érik el az előírt szinteket. Azok a vállalkozások pedig, amelyek egyéni hulladékgyűjtő-rendszert kínálnak ügyfeleiknek, nem fogják ezen ügyfelek számára azt javasolni, hogy a fentiek szerint

járjanak el, mivel az utóbbiak csupán azon mennyiségek tekintetében próbálják az előírt szinteket teljesíteni, amelyeket szerződésük értelmében rájuk bíztak, nehogy valamelyik versenytárstól utólagosan kötelesek legyenek – adott esetben kamatfizetéssel kiegészítve – részleges licencet kérni, amennyiben a fenti szintet nem érik el.

186 Előzetesen az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a felperes azon érvelése, amely szerint bizonyos logóhasználók megtagadhatják a Der Grüne Punkt védjegy használatáért járó díjfizetést arra hivatkozva, hogy csomagolásaik egy része tekintetében a továbbiakban nem áll szándékukban a DSD-rendszert használni, a gyakorlatban eléggé valószínűtlen, tekintettel arra a tényre, hogy a rendelet e használókat arra kötelezi, hogy bizonyítsák, hogy a rendeletben a forgalmazott csomagolásokkal kapcsolatosan előírt visszaváltási és hasznosítási kötelezettségeiket valamely másik rendszer útján teljesítették, és hogy ha ez a helyzet nem áll fenn, a használók kötelesek a hiányzó mennyiségeket a DSD-rendszertől megvásárolni, amennyiben az utóbbi a hiányzó mennyiségnek megfelelő anyagmennyiséget ténylegesen visszaváltotta (lásd a fenti 137. és 138. pontot).

187 Egyébiránt a megtámadott határozat 5. cikkének (3) bekezdéséből kiderül, hogy „a DSD nem követelheti, hogy a tanúsítvány a csomagolási rendeletben előírtnál korábbi keltezésű legyen", az 5. cikk (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy „a logóra vonatkozó felhasználási szerződés egyéb rendelkezései nem alkalmazhatók oly módon, hogy annak hatásaként a DSD-nek nyújtandó bizonyítással kapcsolatos követelmények szigorodjanak".

188 E rendelkezések annak lehetőségét kívánják biztosítani, hogy az a csomagolásgyártó vagy -forgalmazó, amely versenytárs kollektív rendszert vagy egyéni rendszert vesz igénybe az általa forgalmazott csomagolások egy részének ártalmatlanítására, a rendszer kezelője által kiállított vagy független szakértői tanúsítványt, illetve könyvvizsgálói igazolást nyújthasson a DSD-nek, amely annak bizonyításához szükséges, hogy a rendeletben előírt kötelezettségek a csomagolások meghatározott mennyisége tekintetében valamely másik rendszer révén teljesítésre kerültek (lásd a 5. cikk (1), (2), (4) és (6) bekezdését).

189 Ennélfogva a felperes nem hivatkozhat arra, hogy az intézkedések aránytalanok lennének, tekintettel arra, hogy az igazolási eljárás minden rendszerre – ideértve a DSD- rendszert is – alkalmazandó, továbbá a felperes nem hoz fel egyetlen olyan különös indokot sem, amely indokolná az ő esetében az ezen eljárástól való eltérést. Ráadásul a felperes által hivatkozott „előzetes szolgáltatásnyújtás" fogalma megtévesztő, mivel a DSD díjazásban részesül az ügyfelei által rábízott anyagmennyiségek tekintetében, és csupán akkor követelhet a DSD többletdíjfizetést, ha probléma merül fel, vagyis akkor, ha az egyéb hulladékgyűjtő-rendszerek nem érik el a rájuk bízott mennyiségekre vonatkozó szinteket.

190 Következésképpen a harmadik kifogást el kell utasítani.

d) A kizárólagosan a védjegy használatáért járó megfelelő díjazás kizárásáról

191 A felperes arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat 3. és 4. cikkében a Bizottság arra kötelezi, hogy ne szedjen díjat akkor, ha bizonyított, hogy a rendeletből eredő kötelezettségeket más módszerrel teljesítették. A DSD tehát nem jogosult csupán a Der Grüne Punkt védjegy használatáért díjat követelni a logóhasználóktól. Ez a kizárás ellentétes a Bíróság ítélkezési gyakorlatával, amely elismeri méltányos díjazásra való jogosultságot (a fent hivatkozott Volvo-ítélet 11. pontja).

192 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozat nem kötelezi kényszerengedély adására a DSD-t, és csupán azt szándékozik elkerülni, hogy a DSD díjat szedjen akkor, ha a logóval ellátott csomagolást nem a DSD-rendszer váltotta vissza és hasznosította. A tárgyalás során a Bizottság kijelentette, hogy mivel a DSD által

bejelentett logóra vonatkozó felhasználási szerződés nem tesz különbséget a védjegyhasználat címén járó díj, valamint a DSD-rendszer használatáért járó díj között, a határozat nem rendelkezik arról, hogy a DSD követelhet-e díjat pusztán a védjegy használatáért.

193 Az Elsőfokú Bíróság megjegyzi, hogy a DSD-vel szemben a megtámadott határozat 3. cikkében előírt kötelezettség lehetővé teszi, hogy azok a csomagolásgyártók és -forgalmazók, akik csupán csomagolásaik egy része tekintetében veszik igénybe a felperes rendszerét, csak akkor fizessék meg a DSD-nek járó díjat, amikor bizonyításra kerül, hogy a Der Grüne Punkt logót viselő csomagolásokat nem a DSD-rendszer, hanem valamely másik versenytárs rendszer gyűjtötte össze és hasznosította.

194 Ráadásul még ebben az esetben sem kizárt, hogy a kérdéses csomagoláson feltüntetett Der Grüne Punkt védjegynek önmagában is lehet gazdasági értéke, mivel az a fogyasztót arról tájékoztatja, hogy a kérdéses csomagolást a DSD-rendszerbe viheti vissza, mint ahogy azt a megtámadott határozat egyébként meg is jegyezte (a megtámadott határozat (145) preambulumbekezdése). Tehát még ha a fogyasztó az érintett csomagolást ténylegesen nem a DSD-rendszerbe viszi is vissza, és bizonyított, hogy az annak megfelelő anyagot valamely versenytárs rendszer gyűjtötte össze és hasznosította, ettől még a védjegy a fogyasztóra bízza a csomagolásnak a DSD-rendszeren keresztüli ártalmatlanítását. Ennek, a Der Grüne Punkt logóval forgalmazott összes csomagolás esetében – attól függetlenül, hogy a DSD-rendszerbe tartoznak-e, vagy sem – a fogyasztónak nyújtott lehetőségnek az összegyűjtött mennyiségek ellenőrzését követően bizonyos ára lehet, amely még ha nem érheti is el a hulladékgyűjtési és hasznosítási szolgáltatás tényleges értékét, mint az a logóra vonatkozó felhasználási szerződésnek a jogvita tárgyát képező rendelkezései alkalmazása esetén lenne, amelyet az ügyfeleknek a DSD részére a jelen esetben nyújtott szolgáltatás – vagyis rendszere rendelkezésre bocsátása – ellenértékeként kellene megfizetniük.

195 A részére a tárgyalás során feltett kérdésre válaszolva a Bizottság elismerte, hogy a megtámadott határozat nem rendelkezett erről a kérdésről, mivel az pusztán a DSD

azon magatartása jogszerűségének vizsgálatára szorítkozott, miszerint olyan szolgáltatásáért követelt díjat, amely tekintetében bizonyításra került, hogy azt nem a DSD-rendszer, hanem valamely másik rendszer keretében teljesítették.

196 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozatot úgy kell értelmezni, hogy az nem zárja ki azon lehetőséget, hogy a DSD méltányos díjazásban részesüljön pusztán a védjegy használata címén abban az esetben is, amennyiben bizonyított, hogy a Der Grüne Punkt logót viselő csomagolásokat valamely másik rendszer váltotta vissza.

e) A magyarázó megjegyzés feltüntetésének lehetőségéről

A felek érvei

197 A felperes fenntartja, hogy a megtámadott határozat 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kötelezettség aránytalan, mivel az nem teszi lehetővé a logóhasználók arra való kötelezését, hogy az 1. és 2. sz. esetben a csomagolásokon tüntessenek fel magyarázó megjegyzést. A DSD szerint a magyarázó megjegyzés – amelyet a rendszerét igénybe vevő csomagolásgyártók és -forgalmazók különösebb nehézség nélkül fel tudnának tüntetni a csomagolásokon – enyhítené a Der Grüne Punkt védjegynek a megtámadott határozatból eredő megsértését. A fent hivatkozott megjegyzés tájékoztathatná a fogyasztót, hogy a különböző Landokban a csomagolás nem a DSD-rendszerben, hanem valamely másik kollektív rendszerben vesz részt (1. sz. eset), illetve hogy még ha a csomagoláson a Der Grüne Punkt logó van is feltüntetve, bizonyos eladási helyek nem az ennek megfelelő rendszerhez tartoznak, hanem egyéni rendszert vesznek igénybe (2. sz. eset).

198 Egyébiránt a felperes megjegyzi, hogy a megtámadott határozat 4. cikkének (2) bekezdése szerint azon csomagolásgyártóktól és -forgalmazóktól, akik a DSD-rendszert Németországban nem veszik igénybe, ám ebben az országban olyan szabványcsomagolásokat hoznak forgalomba, amelyet olyan másik tagállamban is forgalmaznak, ahol a Der Grüne Punkt logót használó visszaváltórendszerben vesznek részt (3. sz. eset), a DSD magyarázó megjegyzés feltüntetését követelheti a fogyasztó figyelmének azon tényre történő felhívás érdekében, hogy ezt a csomagolást nem a németországi DSD-rendszer váltja vissza. A felperes szerint ez az intézkedés aránytalan, mivel a másik intézkedés – vagyis a magyarázó megjegyzésnek a logó melletti feltüntetése helyett a Der Grüne Punkt logó teljes eltávolítása – jelentene kisebb veszélyt védjegye eredetmegjelölő funkciójára nézve.

199 A Bizottság az 1. sz. esettel kapcsolatosan megjegyzi, hogy semmi nem enged arra következtetni, hogy a rendelet a versenytárs rendszerek részére megtiltaná ugyanazon logó használatát. A felperes álláspontja szerint az erre kötelezett vállalkozásoknak a versenytárs kollektív rendszer minden egyes új Landban történő bevezetésekor újra módosítani kellene a magyarázó megjegyzést. Ennek érdekében – különösen a verseny bevezetése során – folyamatosan módosítani kellene a csomagolásokat. A 2. sz. eset tekintetében a magyarázó megjegyzésnek a csomagoláson történő feltüntetése egyszerűen lehetetlen. A 3. sz. esettel kapcsolatosan a Bizottság kijelenti, hogy ha a Der Grüne Punkt védjegy a felperes által hivatkozott védelemben részesülne, a gyártóknak minden tagállamban különböző csomagolást kellene forgalmazniuk, ami gazdaságilag nem kifizetődő, és akadályozná a tagállamok közötti kereskedelmet.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

200 A megtámadott határozat 3. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó kifogással kapcsolatosan meg kell jegyezni, hogy a felperes által javasolt magyarázó megjegyzések feltüntetésének hatására a határozat 1. cikkében meghatározott erőfölény-

nyel való visszaélés még nem szűnik meg. E magyarázó megjegyzésjavaslat arra a gondolatra támaszkodik, hogy a DSD-rendszerbe tartozó, Der Grüne Punkt logót viselő csomagolásokat meg lehetne különböztetni azoktól a csomagolásoktól, amelyek ugyan Der Grüne Punkt logót viselnek, ám nem tartoznak a DSD-rendszerbe, és ezért ezeket a fogyasztó figyelmének felhívására alkalmas megjegyzéssel kellene ellátni. Amint azt már az előzőekben kifejtettük (lásd a 131–138. pontot), a vegyes rendszerek működési módjai nem a csomagolásoknak a fogyasztók általi meghatározásától – ugyanis az utóbbiak szabadon dönthetnek, hogy melyik rendszerbe fogják a csomagolást visszavinni –, hanem a hasznosítandó anyagmennyiségek elosztásától függnek.

201 A felperes által javasolt magyarázó megjegyzések feltüntetése tehát nem teszi lehetővé a Bizottság meghatározott erőfölénnyel való visszaélésnek a 2. és 3. sz. esetben történő megszüntetését.

202 Következésképpen el kell utasítani a megtámadott határozat 3. cikke (1) bekezdésének aránytalan jellegére vonatkozó kifogást, mivel az nem rendelkezik a magyarázó megjegyzés lehetőségéről.

203 A megtámadott határozat 4. cikkének (2) bekezdésével kapcsolatosan meg kell jegyezni, hogy ebből az intézkedésből kiderül, hogy a „DSD a díjazás alóli mentesítést attól a feltételtől teheti függővé, hogy a [3. sz. esetben meghatározott csomagolásokon a [Der Grüne Punkt] logó közelében a végső fogyasztó figyelmét – ismertetővel vagy más megfelelő módszerrel – felhívják arra a tényre, hogy a csomagolás nem a DSD által a csomagolási rendelet 6. cikke (3) bekezdésének megfelelően létrehozott rendszerben került visszaváltásra". Ez a rendelkezés a DSD által a közigazgatási eljárás során javasolt kötelezettségvállalás puszta átvételének tekinthető (a megtámadott határozat (63) és (133) preambulumbekezdése). A DSD tehát a jelen eljárás során nem hivatkozhat arra, hogy a Bizottságnak a saját maga által javasolt megoldástól eltérő megoldás megfelelőbb lenne a [közigazgatási] eljárás

során feltárt probléma megoldására. Ezen túlmenően, ha elfogadnánk a felperes által javasolt megoldást – vagyis a magyarázó megjegyzésnek a logó melletti feltüntetése helyett a Der Grüne Punkt logó eltávolítása –, ez megint csak oda vezetne, hogy a gyártóknak minden tagállamban különböző csomagolást kellene forgalmazniuk, ami gazdaságilag ésszerűtlen

204 Következésképpen el kell utasítani megtámadott határozat 4. cikke (2) bekezdésének aránytalan jellegére vonatkozó kifogást, mivel az a magyarázó megjegyzésnek a logó melletti feltüntetéséről rendelkezik, miközben a Der Grüne Punkt logó eltávolítására is lehetőség lett volna.

3. *Az EK 86. cikk (2) bekezdésének és az EK 253. cikk megsértésére vonatkozó harmadik jogalapról*

a) A felek érvei

205 A felperes arra hivatkozik, hogy esetében kizárt az EK 82. cikk értelmében vett jogsértés, mivel az EK 86. cikk (2) bekezdése értelmében a DSD általános gazdasági érdekű szolgáltatás folytatásával, vagyis a csomagolások környezetvédelmi célból történő kezelésével, pontosabban a csomagolások Németország egész területén – ideértve a nem kifizetődő vidéki körzeteket is – történő gyűjtésével és hasznosításával van megbízva (a Bíróság C-393/92. sz. Almelo-ügyben 1994. április 27-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-1477. o.] 47. pontja és a C-209/98. sz., Sydhavnens Sten & Grus ügyben 2000. május 23-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-3743. o.] 75. és 76. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-106/95. sz., FFSA és társai kontra Bizottság ügyben 1997. február 27-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-229. o.] 72. pontja). E gazdasági érdekű szolgáltatás végzésével a német Landok bízták meg azzal, hogy a rendelet 6. cikke (3) bekezdésének tizenegyedik mondata

értelmében elismerték a DSD-rendszert. A megtámadott határozat tehát veszélyezteti e szolgáltatás gazdaságilag elfogadható feltételek melletti nyújtását, mivel tönkreteszi a Der Grüne Punkt védjegy jelzésértékét, és annak kockázatával jár, hogy a felperes a továbbiakban nem lesz képest a hulladékártalmatlanítást Németország egész területén ellátni. Továbbá a megtámadott határozat megsérti az EK 253. cikk értelmében a Bizottságot terhelő indokolási kötelezettséget, mivel nem rendelkezik az EK 86. cikk (2) bekezdéséről.

206 A Bizottság a beavatkozók támogatásával vitatja azon állítást, miszerint a hulladékokért felelős regionális hatóságok a DSD-t általános gazdasági érdekű szolgáltatás folytatásával bízták volna meg, mivel a rendelet 6. cikke (3) bekezdésének tizenegyedik mondata értelmében minden kollektív rendszer kezelője szerezhet ugyanolyan engedélyt, mint amilyennel a DSD rendelkezik. Ráadásul a rendeletből kitűnik, hogy a jogalkotó nem szándékozta az egyéni és kollektív rendszereknek a felperes által létrehozott rendszerrel párhuzamos, együttes létezését megakadályozni. Ez a verseny nem kockázat, hanem a rendelet tényleges célkitűzése.

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

207 Az EK 86. cikk (2) bekezdése értelmében az általános gazdasági érdekű gazdasági szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozások olyan mértékben tartoznak e szerződés szabályai, különösen a versenyszabályok hatálya alá, amennyiben ezek alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. Ez a rendelkezés azt is előírja, hogy a kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes a Közösség érdekeivel.

208 A jelen ügyben meg kell jegyezni, még ha feltesszük is, hogy a felperes az EK 86. cikk (2) bekezdése értelmében – ugyanolyan jogcímen, mint a Landok hatóságai által

engedélyezett egyéb kollektív rendszerek – általános gazdasági érdekű gazdasági szolgáltatások működtetésével van megbízva, ettől még nem bizonyított, hogy a megtámadott határozat a fent hivatkozott feladat végrehajtását veszélyeztetné.

209 A felperes által a jelen jogalapban hivatkozottakkal ellentétben az a tény, hogy a DSD nem követelhet díjazást olyan szolgáltatásért, amelyről bizonyított, hogy valamely másik rendszer nyújtotta, nem enged arra következtetni, hogy a megtámadott határozat veszélyeztetné a DSD-rendszerre bízott visszaváltási és hasznosítási szolgáltatás gazdaságilag elfogadható feltételek közötti megvalósítását.

210 Így különösen a fenti 156–158. pontból kitűnik, hogy a megtámadott határozat nem vonja kétségbe a Der Grüne Punkt védjegynek a logóra vonatkozó felhasználási szerződés keretében betöltött lényeges funkcióját. Továbbá az aktában szereplő egyetlen bizonyíték alapján sem lehet arra következtetni, hogy a megtámadott határozat azzal a kockázattal jár, hogy a DSD a csomagolásártalmatlanítási feladatát többé nem lesz képes Németország egész területén ellátni.

211 Egyébiránt, mivel a felperes a közigazgatási eljárás során nem hivatkozott az EK 86. cikk (2) bekezdéséből eredő előnyre, nem róhatja fel a Bizottságnak, hogy határozatát e tekintetben nem indokolta meg.

212 Következésképpen a harmadik jogalapot el kell utasítani.

213 A fentiekből következően a kereset egészét el kell utasítani.

A költségekről

214 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság, a Landbell és a BellandVision kérelmének megfelelően a saját költségei viselésén kívül kötelezni kell a Bizottság, a Landbell és a BellandVision költségei viselésére is, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit. Mivel a Vfw nem kérte a felperes kötelezését a költségek viselésére, az utóbbi maga viseli sajátköltségeit, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (első tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

2) A felperes Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH viseli a saját költségein kívül a Bizottság, a Landbell AG Rückhol-Systeme és a BellandVision GmbH költségeit, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is.

3) **A Vfw AG maga viseli a saját költségeit, beleértve az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit is.**

García-Valdecasas Cooke Labucka

Kihirdetve Luxembourgban, a 2007. május 24-i nyilvános ülésen.

E. Coulon J. D. Cooke

hivatalvezető elnök

Tartalomjegyzék

Jogi háttér ..... II - 1612

A – A csomagolási hulladékok keletkezésének megelőzéséről szóló rendelet ..... II - 1612

B – A Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH kollektív rendszere és a logóra vonatkozó felhasználási szerződés ..... II - 1615

Az eljárás alapját képező tényállás ..... II - 1618

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 1620

A jogkérdésről ..... II - 1623

A – A megtámadott határozat ..... II - 1623

1. A különböző visszaváltási és hasznosítási rendszereknek a csomagolási rendeletben meghatározott kötelezettségek betartása céljából történt kombinálásáról (vegyes rendszerek) ..... II - 1624

2. Az EK 82. cikkre vonatkozó értékelés ..... II - 1625

3. A 17. rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével kapcsolatos mérlegelés ..... II - 1630

B – A kereset elfogadhatóságáról ..... II - 1634

1. A keresetnek a megtámadott határozat 4. cikkével kapcsolatos elfogadhatóságáról ..... II - 1634

2. Az eljárás során felhozott jogalapokról ..... II - 1636

3. A felperes által benyújtott bizonyos mellékletek figyelembevétele ..... II - 1637

a) A C. Weidemann által készített mellékletek ..... II - 1637

b) A válaszbeadványhoz csatolt közvélemény-kutatásokról ..... II - 1639

C – Az ügy érdeméről ..... II - 1639

1. Az EK 82. cikk megsértésére vonatkozó első jogalapról ..... II - 1640

a) Az ingyenes kényszerengedélyre vonatkozó érveléssel kapcsolatos előzetes észrevételek ..... II - 1640

A felek érvei ..... II - 1640

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 1641

b) A feleknek az erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó érvei ..... II - 1642

i) A Der Grüne Punkt védjegy használata szükségességének hiányáról a DSD-rendszerrel versenyben álló rendszerhez való csatlakozás esetén ..... II - 1642

ii) A verseny kiszorításának hiányáról a Der Grüne Punkt védjegy kényszerengedélyének hiányában ..... II - 1643

iii) A DSD magatartásának különböző indokolásairól ..... II - 1644

– A rendelet célkitűzései biztosításának szükségességéről ..... II - 1644

– A védjegyjogra vonatkozó indokolások ..... II - 1647

– A DSD-rendszer megfelelő működéséről ..... II - 1651

c) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 1653

i) A megtámadott határozatban meghatározott erőfölénnyel való visszaélés ..... II - 1653

ii) A felperes által követelt kizárólagosság ..... II - 1655

iii) A vegyes rendszerek működési módjai ..... II - 1657

iv) A felperesnek a megtámadott határozatban kifejtett elemzéssel kapcsolatos kifogásai ..... II - 1662

– A Der Grüne Punkt logó összes csomagoláson történő feltüntetése szükségének hiányáról, mivel a vegyes rendszer használata esetén lehetőség van a használt rendszertől függő szelektív megjelölésre ..... II - 1662

– A verseny kiszorításának hiányára vonatkozó érvekről ..... II - 1664

– A rendelet célkitűzései biztosításának szükségességéről ..... II - 1665

– A védjegyjogra vonatkozó indokolásokról ..... II - 1667

– A DSD-rendszer megfelelő működéséről ..... II - 1670

v) Végkövetkeztetés ..... II - 1670

2. A 17. rendelet 3. cikkének, illetve az arányosság elvének megsértésére vonatkozó második jogalapról ..... II - 1671

a) A szelektív megjelölésről ..... II - 1671

b) A kényszerengedély időkorlátozás nélküli előírásáról ..... II - 1674

c) Az előzetes szolgáltatási kötelezettségről ..... II - 1676

d) A kizárólagosan a védjegy használatáért járó megfelelő díjazás kizárásáról ..... II - 1678

e) A magyarázó megjegyzés feltüntetésének lehetőségéről ..... II - 1680

A felek érvei ..... II - 1680

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 1681

3. Az EK 86. cikk (2) bekezdésének és az EK 253. cikk megsértésére vonatkozó harmadik jogalapról ..... II - 1683

a) A felek érvei ..... II - 1683

b) Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 1684

A költségekről ..... II - 1686